

Christophoros

XXVIII. évfolyam, 1. szám

ingyenes kiadvány

2021. böjt – Fastenzeit 2021

Védelem

„Erős torony az ÚR neve, oda fut az igaz, és védelmet talál.” (Péld 18,10)

Védelemre van szükségünk. Talán nem valljuk be, mert erősnek akarjuk mutatni magunkat, pedig ingatag a helyzetünk. Mi tud megvédeni? Ez az ószövetségi ige így folytatódik: „A gazdagnak a vagyona az erős városa, magas várfalnak képzeli.” (Péld 18,11) Mi is sokféle várban bízunk, amelyeknek a falairól aztán kiderül, hogy csak mi képzeltük magasnak.

„Erős vár a mi Istenünk!” Evangélikus egyházunk jelmondata azt hirdeti meg, hogy azt az elrejtettséget, békességet, amelyre szükségünk van, egyedül Istennél találhatjuk meg. Miután Luther Mártont közellenségévé nyilvánították, Bölcs Frigyes fejedelem Wartburg várában rejtette el. Néhány hónappal később Luther mégis elhagyta a várat, ezt írva támogatójának: „Wittenbergbe sokkal magasabb védelem alatt megyek, mint a fejedelemé.” Isten biztosabb védelem bármiféle falnál, fegyvernél vagy hatalomnál.

Úgy gondoljuk, sok minden ellen van szükségünk erre a védelemre. Emberekről és eseményekről feltételezzük, hogy ellenünk lehetnek. És ennek alapján csalódhatunk az Istentől kapott védelemben, hiszen sok mindent

hagy megtörténni, ami miatt aggódunk. Ő a bűntől, haláltól, pokoltól akar és tud megvédeni, mert az az igazi ellenségünk. Talán másféle toronyra van szükségünk, mint gondolnánk, de Istennél megtaláljuk azt, ami valóban kell a boldogságunkhoz.

Tóth Károly

Beköszönő

Szeretettel köszöntöm az Olvasót!

Gyülekezeti újságunk XXVIII. évfolyamába lép. Nem éppen kerek évforduló, mégis egy kis mérföldkő lesz ez a történetében, mostantól ugyanis megújult címolddal, és a belső oldalakon is frissített megjelenéssel találkozhatunk. Régóta gondolkodtunk már egy ilyen apró, mégis fontos változtatáson. Letisztultabb, kicsit modernebb arculatot szerettünk volna adni a Christophorosnak, hogy a sok-sok aktualitást hordozó beltartalom maibb, a jelenünkre jellemzőbb külsőben jelenjen meg.

Ráadásul e lapszám megjelenésével, a 2021-es év böjti időszakától változik heti Hírlevelünk arculata is, hogy az újsággal egységesebb képet kapjon. Elhatározásunk, hogy ezen kiadványainkban használt betűtípusok, címsorok, elrendezések, és maga a fejléc a kiadvány tetején egymáshoz hasonló legyen, segítve a

ritkább olvasókat abban, kapcsolják össze kiadványainkat egymással, és így gyülekezetünkkel is. Sőt, a templomba belépve a torony alatti hirdetőablán található heti hirdetések megjelenése is ugyanebbe a sorba kapcsolódik majd. Gyülekezetünk logója, a kiadvány címe és alcíme így egymáshoz hasonló képet adva köszönti majd az olvasót, érdeklődőt.

Tudjuk azonban, hogy a legszebb, legvonzóbb külső is hiábavaló, ha a tartalom nem értékes. Reméljük, hogy mostani lapszámunkban mindenki talál a maga számára kincseket a legkisebektől a legnagyobbakig, az elmúlt időre visszatekintésben és az előrenézésben is.

Jó olvasást kívánok a megújult Christophorosunkhoz!

Pelikán András

Lélek-zet

A kísértés

Akkor Jézus viteték a Lélektől a pusztába, hogy megkísértessék az ördögtől. És mikor negyven nap és negyven éjjel böjtölt vala, végre megéhezék. És hozzámenvén a kísértő, monda néki: Ha Isten fia vagy, mondd, hogy e kövek változzanak kenyerekké. Ő pedig felelvén, monda: Meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden ígével, a mely Istennek szájából származik. Ekkor vivé őt az ördög a szent városba, és odahelyezé a templom tetejére. És monda néki: Ha Isten fia vagy, vesd alá magadat; mert meg van írva: Az ő angyalainak parancsol felőled, és kézen hordoznak téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőbe. Mondá néki Jézus: Viszont meg van írva: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet. Ismét vivé őt az ördög egy igen magas hegyre, és megmutatá néki a világ minden országát és azok dicsőségét, És monda néki: Mindezeket néked adom, ha leborulva imádsz engem. Ekkor monda néki Jézus: Eredj el Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj. Ekkor elhagyá őt az ördög. És ímé angyalok jövének hozzá és szolgálnak vala néki. (Mt 4,1-11)

Újra itt a böjt, a Jézus Krisztus szenvedésére való emlékezés ideje. Első vasárnapján Jézus megkísértésének történetét állítja elénk az ősegyházi evangélium. A kísértés is szenvedés. Aki már volt valamikor a Sátán rostáján, gyötörtetett a gonosz Lélektől, az tudja, hogy a kísértés nagyobb szenvedés, mint a testi kín, sőt a testi gyötrelomben is annak kísértés-jellege a legfájóbb. Jézus megkísértetése is beletartozik tehát a szenvedéstörténetbe, a váltság munkájába.

Nem lehet Jézus megkísértetésének szenvedésjellegét eljelentékteleníteni azzal, hogy Ő eredendő bűn nélkül született e világra, tehát nem volt elbuktható. Az első emberpár is eredendő bűn nélkül jött e világra, nem hozta magával a bűnre való hajlandóság átkos örökségét, a kísértésben mégis elbukott. Jézus abban is magára vette embervoltunkat, hogy nemcsak megkísérthető, hanem elbuktható is volt. Ha ez a lehetőség eleve kizárt lett volna, akkor a Sátán meg sem kísérelte volna a megkísértését. Megkísértetése tehát

igazi emberi gyötrelomben volt. Sőt, nagyobb volt, mint a miénk, mert a Sátán mindenkit olyan erővel támad, mint amilyen erejű ellenállásra számít. Jézust teljes erővel támadta, mert teljes ellenállásra kellett felkészülnie.

Szabad tehát és lehet Jézus megkísértetésének történetéből a saját kísértéseink számára is tanulságokat levonni.

1. Jézus megkísértetése bepillantást ad nekünk abba, hogy ki a kísértés szerzője.

Így kezdődik a történet: „Akkor Jézus viteték a Lélektől a pusztába, hogy megkísértessék az ördögtől.” (1. vers) A kísértésnek tehát két szerzője van: a Szentlélek és a gonosz Lélek, az Isten és az ördög. Isten engedi, az ördög végrehajtja. Isten átengedi, hatalmába adja, kiszolgáltatja a kísértésbe jutottat a Sátánnak. Épp úgy, mint az Ótestamentumban Jóbót, az Új Testamentumban Jézust, majd később Pétert, akit a Sátán

szintén kikért Istentől. (Lk 22,31) Hogy mennyire ki volt szolgáltatva Jézus a Sátánnak, azt különösen a második és harmadik kísértés mutatja. A másodikban vivé őt az ördög a szent városba és odahelyezé a templom tetejére, a harmadikban szintén vivé őt egy igen magas hegyre és megmutatá a világ dicsőségét. (5. és 8. vers) Kétféleképpen szokták magyarázni ezt a két eseményt. Az egyik szerint Jézus valóban ott volt a jeruzsálemi templom párkányán s valamelyik szép kilátású hegyen, a másik szerint mind a két esemény csak Jézus képzeletében játszódott le. Nem lényeges. Mind a kettő a Sátán hatalmát mutatja. Akár valóságban viszi Őt oda és helyezi Őt oda, ahová akarja, akár a képzelete fölött lesz úrrá, odamegy, ahová a Sátán viszi és azt kénytelen látni, amit a Sátán mutat Neki.

Jób és Péter története szerint Isten nemcsak mint engedélyező tényező van benne a kísértésben, hanem úgy is, mint határt szabó, korlátozó hatalom. A Kísértő nem mehet messzebb, mint ameddig az engedélye szól. Jóbtól elveheti vagyonát, egészségét, családját, barátait, de az életét nem veheti el. (Jób 2,6) Pétert rettentő szegyenbe sodorhatja bele, de a hitét nem veheti el. (Lk 22,32) Jézusnál nem látjuk, hol van megszabva a határ. Bizonytalán itt is van határ, mert Isten senkit sem hagy feljebb kísértetni, mint elszenvedheti. (1Kor 10,13) Minket sem. Csak addig mehet, amennyiről Isten feltételezi, hogy kibírjuk s amennyiről el is várja, hogy kibírjuk.

2. Jézus megkísértetése bepillantást ad nekünk abba is, hogy mi a kísértés célja.

Minden kísértés próba. Így is mondhatnánk kísérltet. A kísértés két szerzője azonban kétféle céllal végzi a kísérltet. Isten azért próbál, mert a harcban meg akar edzeni, bátorságunkat növelni szeretné s az a vágya, hogy a küzdelemből diadalmasan, megerősödve kerüljünk ki. A Sátán azért próbál, mert a harcban meg akarja mutatni az ő erejét s az ember erőtlenségét, el szeretné gyávitani az embert s az a vágya, hogy a küzdelemből leverve, elerőtlenedve kerüljünk ki. Isten is, a Sátán is bízik a saját győzelmében. Jób története egyenesen úgy tünteti fel, mintha Isten és a Sátán vitatkoznék egymással Jób istenfélelme fölött s a kísértés van hivatva eldönteni, hogy kinek van igaza: Istennek-e, aki Jób istenfélelmének és kegyességének önzetlenségében bízik, vagy a Sátánnak, aki Jób egész kegyességét önző számításnak bélyegezi? (Jób 1,6–12) Lélegzetviassafojtva lesik az égiek a kísérltet eredményét. Elrejtőznek ugyan, a megkísértett mindebből semmit sem lát s alig valamit érez, de mikor a harcnak

Félix Joseph Barrias: Krisztus ördög általi megkísértése

vége van s győzött Isten, előjönnek az addig láthatatlan angyalok (11. vers) s ujjongva ünneplik a diadalt.

Jézus megkísértetésében a nagy tét a messiási út. Két messiási út áll Jézus előtt: az egyik a dicsőség, a másik a gyalázat útja, egyik aranykoronát kínál, a másik töviskoronát, az egyik a jólét bőségszaruját önti eléje, a másik végén ott áll a keresztség. A szenvedő Messiás útja az Isten útja, az uralkodó Messiásét e világ és a Sátán ajánlgatja. A kísértésben Jézus a szenvedő Messiás útját vállalja. Győz Isten, elbukik a Sátán.

Ki éri el célját vajon az én kísértéseimben?

3. Jézus megkísértetése bepillantást enged nekünk abba is, hogy mik a kísértés eszközei.

Fő eszköze a hazugság. Meg is mondja róla Jézus: „Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól; mert hazug és hazugság atyja.” (Jn 8,44) Úgy jelenik meg, mint barát, akinek szívügye a mi jólétünk és boldogságunk. Az éhes Jézusnak asztalt akar teríteni. A tékozló fiúnál is úgy jelenik meg, mint szabadító, Júdásnál mint okos tanácsadó. Mikor azután karmai közt van már az

áldozat, akkor leveti álarcát. A tékozló fiút veszni hagyná a disznóvályú mellett, Júdásnak kötelet nyom a kezébe.

Eszközei a kívánságok. Jakab is így ír róluk: „Mindenkísértetik, amikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága, azután a kívánság megfogván, bűnt szül; a bűn pedig teljességre jutván halált nemz.” (Jak 1,14–15) Ezek a kívánságok lehetnek egészen ártatlanok is. Az éhség például nem „gonosz” kívánság. Ki róná fel annak, aki negyven napja böjtől, hogy megéhezik? Lehetnek azután gonosz kívánságok is, mint a hiúság és a hatalomvágy. A Sátán úgy jelentkezik, mint a kívánságok képviselője, jogainak harcosa. Az általa felszított kívánságok mind a test és a testi ember kívánságai. A testet akarja elsővé tenni még Jézusnál is, aki pedig negyven napon át utolsó sorba helyezte a testet minden ő kívánságaival együtt. Vannak különleges eszközei is. Mindenkinél az, amivel kiszemelt áldozatát a legjobban megfoghatja. Így teszi Jézusnál a kísértés eszközévé magát a Bibliát is. Tudja, hogy Jézusnál az dönt, hogy mi van megírva, idéz tehát ő is s érvel azzal, hogy meg van írva.

Milyen jó, hogy Jézus megkísértetése megtanít minket átlátni a Sátán álcázott szavain és eszközein!

4. Jézus megkísértetése bepillantást enged nekünk abba is, hogy mik a kísértés fegyverei.

Tartsd kordában a testedet! Ne tápláld testedet a kívánságokra! (Róm 13,14) Jézus negyven napra is vissza tudta parancsolni teste éhségét. Ne hidd el a Sátánnak, hogy a test megzabolázása ártalmas! Jézus sem halt bele.

Jézus böjtjének ez azonban csak az egyik oldala. Böjtje nem csupán ételtől való tartózkodás, hanem Istennel való megtöltekezés is, nem csupán a test

korlátok közé szorítása, hanem a lélek korlátlan kitárulása is Isten felé. Teremts magadnak időt arra, hogy minél többet együtt lehess Isteneddel!

Jézus Istennel való együttléte nem valami élményhajszolás, hanem az igében való elmélyülés. A pusztában arról elmélkedik, hogy miképp vezette Isten Izráelt a pusztán át az ígéret földjére. Mind a három ige, mellyel a Sátán támadását visszaveri, Mózesnek abból a beszédéből való, mellyel népét Istennek a pusztában megmutatott csodálatos vezetésére emlékeztette. (5Móz 8,3; 6,16; 6,13) Az igével való foglalkozás fegyvergyakorlat a Sátán elleni harcra.

Ha azután megtámad a Sátán, ne állj vele szóba! Jézus elkergeti magától. Bibliafordításunk nagyon finoman fejezi ki magát, mikor Jézus szájába ezt az elutasító mondatot adja: Eredj el! Van fordítás, mely így fordítja: Takarodj! Ha nem volna túl közönséges, még így is mondhatnánk: Mars innen! Ha szóba állsz, nem te győzöd meg a Sátánt, hanem ő győz meg téged.

A Sátánnal ne beszélj, de beszélj a kísértésről testvéreiddel!

Gondolkoztál már azon, hogy honnan tudjuk a megkísértetés történetét? Ember nem volt ott más, csak Jézus, csak Ő mondhatta el tehát. Nem tudjuk hol és mikor, de elmondta. Ne szégyelld te sem! Merj beszélni róla azoknak, akiről tudod, hogy imádság lesz bennök érted ebből a beszélgetésből!

Legfőképpen pedig beszélj róla Jézusnak, aki mint megkísértett, segíthet azokon, akik megkísértettek! (Zsid 2,18; 4,15) Akkor majd fölötted is megnyílik az ég s angyalokkal ujjonghatsz együtt. A bukás vége a megnyíló pokol. A győzelem vége a megnyíló ég. Ámen.

Túróczy Zoltán

(1956. február 19. turoczy.lutheran.hu)

Valóban szabadok

„Ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

A mögöttünk lévő vasárnap levélbeli szentigéjének végén Pál apostol így biztatja a római gyülekezet tagjait: „Ne legyetek bölcsék önmagatok szerint.” (Róm 12,16) Isten legnagyobb büntetése az emberen, amikor mindent hagyja. A római levél elején olvashatunk arról, hogy Isten szívük gonosz kívánságainak és saját vágyaiknak szolgáltatja ki teremtményeit, hadd menjenek a maguk feje után. Ebből azonban nem következhet más, csak bűn, elveszettség és halál. Ma mégis sokaknak csupán annyit jelent a szabadság egykor nemes és magasztos eszméje, hogy mindentől és mindenkitől függetlenek lehetnek. Akár még Istentől is. „Azt teszek, amit akarok” – mondogatják minduntalan. „Ez az én életem, ne szóljon bele senki” – halljuk mindenfelől. De

testvérek! Miért akarunk szabadok és függetlenek lenni attól az Istentől, aki nekünk csak jót akar? Jézus az evangéliumi tudósítás szerint más irányba fordítja tekintetünket. Azt mondja, hogy akkor lehetünk igazán szabadok, ha a Fiú szabadít meg minket. (Vö.: Jn 8,36) Ha viszont Ő leveszi rólunk áldó, óvó kezét, annak kizárólag rossz vége lehet.

Luther ezt tanítja nekünk: „Nincs nagyobb büntetés, mint mikor az Isten elnémul, és nem beszél velünk, hanem a magunk kénye-kedvére ereszt. Inkább büntess dögghalállal vagy bármely gonosz betegséggel, ami lehetséges a föld kerekén, inkább háborúk torka okádjon átkot ránk, csak el ne hallgass, édes Istenünk! S szól az Isten: Kezemet kitártam, úgy kiáltottam:

jöjjetek hozzám, s hallgassatok engem. Ti azonban azt mondtátok: nem tesszük. Küldtem hozzátok szolgálímat, a prófétákat, mondván: hallgassatok rájuk. No jó, mi meg majd agyonverjük őket – mondtátok ti. Nesztek hát, itt a Fiam! Ej, feszítsük meg! – feleltétek. Ma is ugyanígy teszünk. Jólaktunk az Isten igéjével, és beleuntunk. Nem akarjuk hallgatni azokat, akik az Isten igéjét hamisítatlan tisztasággal adják élénk, a hamis tant pedig komolyan kárhozzatják, s attól minket híven óvnak. Meg is büntet majd minket is érte az Isten. Oh, mennyei Atyánk! Add, hogy igéd fényes napja mellett állhatatosan megmaradjunk. Igen, hogy igédőtől el ne essünk, s hamis tanba ne tévedjünk!”

Ne csak azért imádkozzunk hát oly bőszen, hogy Isten hallgasson meg minket, hanem legelőször is azért, hogy mi meghalljuk és értsük az Ő szavát, valamint felismerjük szent és mindenkor jó akaratát az életünkben. Mindez Jézus Krisztus által lehetséges, akit azért küldött Atyánk, hogy egyedül Ő segítsen rajtunk. József Attila írja: „Ahol a szabadság a rend, mindig érzem a végtelent.” A legnagyobb szabadság Isten Egyetlenét

magunk mellett tudni. Nélküle nincs is más, csak bűn, kiszolgáltatottság és rabság. Ám ahol Ő jelen van, ott valóban megérezhetjük a végtelent. A végtelen szeretetet, a végtelen örömet, a végtelen békességet és a végtelen szabadságot.

Milyen jó, hogy Isten utolsó szava nem a „hagyom”, ez ugyanis egyenlő lenne a halállal. Isten utolsó szava maga a Krisztus, aki számunkra igazság, szabadulás, bűnbocsánat és ÉLET. Ne féljete, testvérek, hiszen nem hallgatott el Urunk, hanem szólt, megszólított, és igéje által ma is szüntelen hívogat odaadó és hű szeretetével. Hívjuk segítségül áldott Szentlelkét, a békeség, az öröm, az igazi szeretet és a valódi szabadság Lelkét, hogy ezt a hívó szót meghalljuk, és hogy az Ő gyermekeiként élhessünk – örökkön-örökké:

*„Jövel, Szentlélek Isten,
Tarts meg minket igédben;
Ne legyünk sötétségben,
Maradjunk igaz hitben.”*

Weltler Gábor

Bőség nélkülözések közepette

Ezekben a napokban felmerülhet a gondolat, hogy a böjt valójában már egy esztendeje tart. A tavalyi böjti időszak kellős közepén tört be mindannyiunk életébe egy óriási változás, amely számtalan nélkülözést hozott magával. Csakhogy ez a nélkülözésekkel teli idő, a böjtnek ez a különös formája még mostanáig sem akart véget érni. Vajon miről kellene ebben az idejében még lemondanunk, ha már eddig is nélkülözéseket és korlátozásokat szoktunk meg?

Könnyen eszünkbe jut, hogy a böjtnek köze van a nélkülözésekhez és a korlátozásokhoz, vagy mondhatjuk: a lemondáshoz. Ám a böjtnek nem az a célja, hogy táplálja bennünk az önmagunk iránti büszkeséget, amiért sikerül néhány héten keresztül ellenállni valaminek, például az édességnek, – vagy a fiatalabb generáció esetében – lemondani a videójátékokról. A böjtnek nem az a végső célja, hogy lelkesen elmondhassuk magunkról: „Hú, erre is képes voltam!”

Sokkal fontosabb az, hogy mi kerül annak a helyére, amiről lemondunk. Mire szánunk – a böjtnél talán sokkal tudatosabban, mint máskor – időt? Álljon itt pár gondolat, amelyet közel engedhetünk magunkhoz:

- Talán újra lehetne imádkozni. Úgy igazán... Valóban Isten elé vinni mindazt, ami foglalkoztat. A kellemetlen dolgokat is, ingatag hitünket, hibáinkat, a talán régóta fel nem dolgozott konfliktusainkat és sebeinket.
- Jó értelemben véve alázatot gyakorolni. Ne a „minél több” és a „minél magasabbra” legyen fontos, hanem tudjunk hálával tekinteni arra a kapott jóra, amit oly

sokszor természetesnek veszünk. Látni azt, hogy van valaki, aki még nálunk is jobban tudja, hogy mi az, ami nekünk valóban jó.

- Életünk múltbeli és még talán előttünk álló „pusztai vándorlásain” elgondolkodni. Mi tartott meg akkor, amikor nem voltam jól? Mi igazán fontos, mi az, ami megmarad akkor is, ha egyszer rosszabbul mennek a dolgaim, vagy ha például beteg leszek?
- Miként szólhatok és cselekedhetek itt és most úgy, hogy azt később visszatekintve sem bánom meg? Miről nem szeretném majd azt mondani, hogy azt elmulasztottam – szeretetben, odafordulásban, odafigyelésben?
- Ha én lennék saját embertársam, kibírnám-e magamat?

Nem könnyű ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel komolyan szembesülnünk. De ha valaki fontolóra veszi magában ezeket, akkor rájöhet, hogy a böjtnél valójában nem is sok köze van a nélkülözésekhez és a lemondáshoz. Elsősorban nem arról van tehát szó, miről mondunk le egy időre, hanem egy új mélység feltárulkozását kínálja ez az időszak. Egy új mélység az önmagunkban és Istennel való közösségünkben, ahol eddig meg sem fogalmazott gondolatok, még fel nem fedezett ismeretek, meg nem élt reménység, szeretet és hit óriási bősége vár ránk. Külső nélkülözések és korlátozások közepette is. Sőt éppen akkor.

Holger Manke

Böjti imádság a járvány idején

Mindenható Urunk, mennyei Atyánk!

Segíts minket elcsendesedni, rád figyelni, hogy meghalljuk szólító hangodat, és meglássuk életünk szükségseit, melyeket rád bízhatunk!

Légy mellettünk minden nehézségünkben! Légy mellettünk félelmeink között, de légy mellettünk boldog óráinkban is! Vezesd életünket szent akaratod szerint!

Imádkozunk azokért, akiket a vírus megfertőzött, és azokért is, akik gyógyítják őket. Imádkozunk azokért, akik másokért dolgoznak, orvosokért, ápolókért, családtagokért.

Imádkozunk azokért, akik félnek a vírustól, azokért, akik védtelenek, és azokért, akik őértük dolgoznak.

Istenünk, benned bízunk, őrizd meg minket!

Imádkozunk gyülekezetünkért, annak kis csoportjaiért és a nagy közösségért. Vigyázz ránk akkor is,

amikor nem tudjuk sokan együtt énekelni a te dicséretedet!

Imádkozunk a benned hívők láthatatlan nagy közösségéért. Ne fogyjon el reménységünk, erősítsd hitünket! Emlékeztess minket mindig arra, hogy mindannyiunkat egymásra bízta, ne feledkezzünk meg akaratodról! Istenünk, hálát adunk neked, mert oly sokszor mutatad már meg irgalmadat rajtunk is.

Kérünk téged, légy velünk a böjti időben, hogy a veled való közösségünkben megerősödve érkezhessünk el majd Krisztus szenvedésének, halálának és feltámadásának nagy ünnepeihez. Adj szívünkbe türelmet, hogy elviseljük életünk nehézségeit! Adj szívünkbe reménységet is, hogy igédbe kapaszkodva várjuk a jövőt!

Áldj meg minket, mindenható és irgalmas Istenünk!

Ámen.

Pelikán András

Gyülekezetünk életéből

Mely vallási közösséghez, felekezethez tartozónak érzi magát?

Gondolatok a gyülekezeti elköteleződésről

2021 tavaszán népszámlálást tartottak volna hazánkban, ezt a legfrissebb hírek szerint 2022 őszére halasztják. A népszámláláson a tervek szerint a felekezeti hovatartozásunkra vonatkozó kérdésre is válaszolhatunk. Fontos, hogy komolyan vegyük ezt a kérdést. És ezt nemcsak úgy értem, hogy minél többen vallják magukat evangélikusnak. Ennek is van mozgósító, misszionáló ereje, ha netán az derül ki, hogy többen vagyunk, mint a kívülállók vagy mi magunk gondolnánk. Ezért bátorítunk mindenkit ennek a nem kötelező pontnak a megválaszolására, hitünk megvallására.

De érdemes ezen a témán a népszámláláson túl is elgondolkodnunk. Ez a kérdés ugyanis elköteleződésre hív.

Melyik felekezethez tartozónak vallja magát? Nehéz kérdés lehet ez annak, aki egy másik felekezet templomába jár, mint amiben megkeresztelték. Talán zavarba hozhatja őket egy ilyen kérdés, hogy az önazonosságukat melyik felekezet határozza meg jobban. A

lényeg ez: Milyen jó, hogy ott ülnek a templompadban! Fontos, hogy érezzék, senki sem idegen, aki eljön egy-egy istentiszteletre, itt mindenki otthonra találhat, akárhol is érkezik.

Az elköteleződésnek viszont különböző lépései vannak. Gyülekezetünkben minden évben jelentkezik néhány felnőtt keresztségre, konfirmációra vagy áttérési szertartásra. Ez mindig nagy öröm forrása. Nagyra becsülöm ezeket az embereket, akik hajlandók tenni valamit (nem is keveset!) hitbeli elköteleződésük érdekében. Többalkalmas beszélgetéssorozattal, a hit tartalmának közös áttekintésével készülünk ezekre az ünnepekre. Nyitott ez a lehetőség mások számára is! Sokan kárhozzatják azt, hogy vannak, akik felekezetet váltanak. Persze, szép, ha valaki magáénak tudja valani ősei hitét. Mégis azt mondom, sokkal jobb, ha valaki ahelyett, hogy tisztos távolságot tartva, papíron tartozna egy felekezethez, inkább megkeresi azt a keresztyén gyülekezetet, ahol jobban el tud köteleződni.

2020 márciusa óta sokakat érnek el a különböző, általunk készített videófelvevételek. Ez is remek lehetőség. Mégis egyre többen gondolunk arra, hogy ha majd javul a járványhelyzet, milyen jó lenne, ha ezek az emberek személyesen is eljőnnének az alkalmakra, hiszen a találkozás sokkal többen közvetít az elektronikus eszközöknél.

A gyülekezeti élet középpontja az istentisztelet. De fontos részét alkotják a kisebb csoportok (most éppen szünetelő) összejövetelei. Ez is az elköteleződés fontos

lépését jelenti, ha valaki a hétközi alkalmakba is bekapcsolódik.

Az otthoni bibliaolvasás, imádság, az egyház tanításának behatóbb megismerése szintén hozzájárul ahhoz, hogy a kereszténységhez tartozásom élővé váljon.

Vannak, akik kötődnek a gyülekezetünkhöz, mégsem szerepelnek a nyilvántartásunkban, vagy elavult adatokkal. Ez megnehezíti a gyülekezet működését, a tagok felkeresését. Fontos, hogy tudjunk egymásról. A templomi adategyeztető lap kitöltése, a lelkeszi hivatal megkeresése például költözés esetén szintén erősíti a közösség összetartozását.

A gyülekezet működését a tagok anyagi hozzájárulása teszi lehetővé, sem az épületek fenntartását, sem a munkatársak fizetését nem az állam finanszírozza. Egyházfenntartói járulék és perselypénz nélkül működésképtelenné válna az egyházköztség. Ezért is fontos, hogy az elköteleződés anyagi áldozatvállalást is jelentsen.

Többen vállalnak kisebb-nagyon önkéntes szolgálatot. Idősek felkeresését, levelek kihordását, istentiszteleti felolvasást és még számtalan tevékenységet. Ezek által sokkal jobban a sajátjukká válik a gyülekezet ügye.

Egyházi törvényeinkben érdekes meghatározásokat olvashatunk arról, hogy kik az evangélikusok: „Isten egész népe – ki-ki elhívása szerint – hallgatja és hirdeti az evangéliumot Isten törvényével együtt, tanul

és nevelődik, tanít és nevel. A Magyarországi Evangélikus Egyház tagja az, aki keresztségben részesült, az evangélikus egyháznak a Szentírás alapuló hitvallásos tanítását elfogadja, vallja és képességei szerint megtartja, gyülekezeti életében és fenntartásában lelki, szellemi és anyagi erejéhez képest részt vesz.” Érdeemes feltenni a személyes kérdést: Hol tartok én mindebben? Milyen kiaknázatlan lehetőségei vannak számomra annak, hogy evangélikus vagyok? Mi mindent tartogathat még számomra az egyház és a gyülekezet?

Az egyházi hovatartozás témája sok kérdést vet fel: Hogyan jelenik meg az életemben az istenhitem? Mit jelent számomra elődeim felekezeti kötődése? Milyen közösségbe vezetem be a gyerekeimet, ami megtartja őket? Mennyire érzem magaménak a gyülekezetem ügyét? Meggyőződésem, hogy fontos ezekről gondolkodni, és mindannyiunknak érdemes olyan lépéseket tennünk, amik növelik a gyülekezeti elköteleződésünket. Hiszem, hogy minél jobban elköteleződöm egy közösség mellett, annál többet tudok meríteni belőle, annál inkább tud megtartó erőt közvetíteni számomra.

A végső kérdés nem az, ami a népszámlálási íven szerepel, hanem az, hogy Istenhez tartozom-e. Hogy ő magához tartozónak vall-e engem. Ettől viszont nem független az, hogy mennyire kötődöm a keresztény gyülekezet életéhez.

Tóth Károly

Mit jelent számomra az istentisztelet?

Egyetlen szóval mondom: ajándék. Mégpedig Isten ajándéka kinek-kinek, aki valamilyen módon részt vesz az istentiszteletben. Nem elírás a „-ben”! Ugye, más részt venni egy hangversenyen, egy előadáson, és más abban tevőlegesen (aktívan) közreműködni, úgy, mint felolvasó, vagy hangszeren játszó. Márpedig a minket szerető és hozzánk lehajoló, bennünket a maga közelébe engedő, szent Isten megajándékoz bennünket az istentiszteleten. Bontsuk ki ajándékát, és

próbáljuk megérteni: miért is kaptuk? Ez az ajándék több mindenből tevődik össze.

Először is: élmény. Olyan, amit a szemünk, a fülünk, az érzéseink továbbítanak. Visszagondolok arra az időre, mikor szüleimmel már én is elmehettem a templomba a „nagy” istentiszteletre. (Akkor még nem volt külön gyermek-istentisztelet.) Nem voltam még iskolás, nem tudtam olvasni. Lelkemre kötötték: csak akkor jöhetnek el máskor is, ha szép csendben ülök. Mert itt „jónak kell lenni. Ez Isten háza, Ő itt van láthatatlanul”. Közeledtünk a templomunkhoz. Magas tornya tövében még jobban éreztem, milyen kicsi vagyok. Megkondultak a harangok. Először a legkisebb, majd sorban a többi három. Mikor a legnagyobb kezdett el kondulni, belülről nekem is mindenem rezgett. Isten közelségét sejtette meg velem. Beléptünk a templomba, megszólalt az orgona. Ilyent otthon nem hallottam. Ha erősen szólt – így gondoltam, – az angyalok hangja ez a mennyben; ha halkán – ezek talán azok

a pici angyalkák, akik kinéznek az aranyfelhők közül az oltárról és szószékről. Az oltár gyönyörű volt! Isten trónjának képzeltem el. Nem mehettem oda, csak a padból nézegethettem. Ez is bőven lekötötte a figyelmet. Azután elkezdődött a gyülekezeti ének. Csodálatosan zengett! Mindenki énekelt, én csak figyeltem. Majd, ha iskolás leszek – gondoltam, – én is tudok az énekeskönyvből énekelni. Addig néztem az oltár és a szószék tetején levő angyalokat: melyiknek mi van a kezében. Mikor elhallgatott az ének, a tisztelendő bácsi az oltárhoz ment és fellépett a lépcsőin. Milyen nagy ember is ő – gondoltam, – hogy egészen közel mehet Istenhez! Az igehirdetésből persze még semmit sem értettem. Mikor kifelé mentünk, rácsodálkoztam a bejárati ajtó feletti, kezét áldásra emelő Krisztust ábrázoló színes üvegablakra. A hazafelé vezető úton Őrá gondolhattam.

Gyermekkori élmény, amely ma is, annyi évtized után újra átélhető minden alkalommal. Az ajándéknak ez csak a külső borítója. Amit a belseje rejt, sok istentiszteleti alkalommal újabb kincseket hoz felszínre. Már énekelhettem. Kezdetben csak a többször is megisméltató liturgiai énekek dallama és szövege rögzült belém, majd mikor már olvashattam a verssorokat, kezdetem gondolkodni azon, mit is jelent, ami ott le van írva? Megtanultam a Hiszekegyet; az értelme még nem bomlott ki. Csak jóval később, a hittanórákon, majd a konfirmáció órákon tudatosodott bennem.

Itt mondom el, hogy a második dolog annak felismerése és megértése, hogy az istentiszteleten Isten megszólít bennünket. Engem, személy szerint. Nagyobb testvéreim már megfordultak konferenciákon, kezdték maguktól olvasni a Bibliát, elmondták, hogy lehet saját szavainkkal imádkozni. Ez már a világháború, a kibombázásunk, az utána történt menekülésünk és a teljes létbizonytalanság ideje volt. Külön is készítette, nyitogatta szívünket az Úristen, hogy meghalljuk, megértsük, amit Ő nekünk tudtul akar adni. Az ajándék itt már megszólítottásgá vált. Isten valamit akar velem. Szól hozzám az éneken, az ígén keresztül. Megtanultam a vasárnapi iskolai „aranymondásokat”, és kerestem, melyik az a mondat az igehirdetésből, ami nekem szól, és elkísér azon a héten.

Isten feladatát ad: hogyan beszéljek, mit tegyek. Az Úr munkája, amit megkezd az istentiszteleten, folytatódik a hét minden napján. Ennek során döbbenek rá, mennyire gyarló botladozás az én Jézus-követésem!

Az élmények, a megszólítottóság és a mindennapi feladat után újabb része bomlott ki az Ő ajándékának: a konfirmációm. Az Úr Jézus egészen közel jött, és én is egészen a közelébe térdelhettem az oltár zsámolyán első úrvacsoravételemkor. Ekkor közelíthettem meg magát az oltárt és láthattam egészen közelről azt, amit kis gyermekként olyan áhítattal csodáltam. „Ez az én testem, ez az én vérem” – hangzott, és mikor az oltárt

és bort magamhoz vehettem, járt át az a nagy öröm: Ő a szent, a büntelen, a tiszta teljesen átjár, magára veszi bűneim minden szennyét, és nekem ajándékozta saját tisztaságát! Ez ma is eltölti hálával a szívemet; így tekintek az oltáron lévő feszületre.

Tovább bontom az istentisztelet ajándékát: szolgálatba állít. Korán kezdődött az életemben. 3-4 éve tanultam zongorázni. Már rendszeresekké váltak a gyermek-istentiszteletek, amikor 1948-ban, az egyházi iskolák államosítása után, a Rákosi-rendszerben, állásvesztés fenyegetésével, megtiltották a tanítóknak a kántori szolgálatot. Akkor még itt működött Teológiánk a Deák-téren, s ezt a szolgálatot elvégezte egy-egy hangszerhez értő teológus. El kell mondanom, hogy Édesapám állandó igehirdetője volt abban az időben a gyermek-istentiszteleteknek, amit akkor a Szent György utca 14. szám alatti nagyteremben tartottak. Húgommal minden vasárnap azon vettünk részt. Mikor a Teológia 1951-ben felkerült Budapestre, megszűnt a teológusok addigi harmóniumszolgálatja. Akkor éreztem azt az indítást, hogy ezt én is tudnám csinálni. Édesapám beleegyezett: „csütörtökön megkapod az énekszámot, s ha gyakorolod és szépen megy, csinálhatod felváltva Kardos Edittel (Gárdai Ernőné)” – majd utána húgommal.

Ez a szolgálat folytatódott férjhezmenetelem után is. Lelkész felesége lettem, kántora minden gyülekezetében. A jó rend: az ének pontos vezetése, előjáték, kimenő orgona- vagy harmóniumszó kibővült az istentisztelet rendjéhez tartozó egyéb szolgálattal, mint az oltárterítők rendben tartása, cseréje, vagy a szent edények tisztán tartása, elhelyezése az oltáron, keresztlőtálon. Nehogy megbontsa az istentisztelet légkörét valami rendetlenség, hamis zene!

Két esetet elmondok, ami kapcsolatos ezzel. Még soproni segédkántorkodásom idején hallottam akkori, csodálatos képességű karigazgatóunktól, Szentgyörgyi-Amminger Kálmán bácsitól: „az istentisztelet előtt a kántor feladata legelőbb megnézni, hogy a kitett énekszám minden táblán egyezik-e azzal, amit a lelkész úr nekem előre odaadott.” Hát, egyszer Tésen, az első gyülekezetünkben egy – valószínűleg szentháromsági ünnepkörben – az istentisztelet főénekét akartam előkészíteni az orgonánál (akkor már nem kellett előre gyakorolnom, nem is kértem előre énekszámot), rémülten látom: nagypénteki énekszám van a táblán! Mondom a harangozó, egyházi, orgonát kézzel-lábbal fújtatónak: „Dani bácsi, nem jó az énekszám!” „– De, biztosan ez áll a papíron.” – volt a válasz. Kétségbeesem. Mégsem kiabálhatok le az orgona mellől a papi pad felé: Nem jó az énekszám! Mit tegyek? Elkezdtem egy siralmas, hosszú előjátékba. Egyszer csak látom onnan felülről, hogy férjem kijön a papi padból, megnézi, majd kicseréli az énekszámot. Igazolódott karigazgató úr intelme: egyezzen a lelkész által megadott énekszám a kitettel!

A másik, szintén ebben a gyülekezetben történt: Szenteste advent 4. vasárnapjára esett. Ez azt jelentette, hogy délelőtt lila, este fehér az oltárterítő. Én azonban –bár ez ott a papné feladata volt – ezt a sok minden között szépen elfelejtettem. Felmegyek este az orgonához karácsonyesti hangulatban. Karácsonyesti fények, karácsonyfa az oltár mellett. Valami furcsa! Valami nem úgy van, mint kellene. Akkor hasított belém a felismerés: nem fehér az oltár és szószék-takaró. Végig nyomasztott a mulasztásom! Az istentisztelet jó rendje a szolgálatomhoz tartozik! Senki nem tette szóvá, de lelkiismeretemet sokáig bántotta.

Mindent megtenni azért, hogy szépen, jó rendben menjen a szolgálat és legyen folytatása a hétköznapi életben. Nemcsak a lelkész, kántor, egyházi feladata –tovább kell vinni az Úr üzenetét magunkkal másokhoz. Nem gondolnánk: egy lelkész számára milyen szorongató: vajon meghallom-e, jól megfogalmazom-e, elér-e a szívekig az üzenet, amit Isten rám bízott, hogy továbbadjam?! Az igehirdetőért, valamennyi

szolgálattevőért és a velünk együtt istentiszteleten résztvevőkért fontos imádkoznunk!

Ezt azóta értettem és élem meg, mióta vőlegényem egyszer ezt mondta: készülünk együtt a vasárnapi igehirdetésre! Én nem tudom, hogyan kell erre készülni –feleltem. Soha sem mondta senki és nem is kellett ebben részt vennem. Akkor nagy vonalakban elmondta, amit később, levelező teológusként magam is tanultam: Kell egy központi gondolat. Erre kell rávezetni a mondanivalót. Az igehirdetés a ma emberét szólítja meg, a ma nyelvén, a ma életkörülményei között. Jó magam másfél évig végeztem lelkészi szolgálatot püspöki megbízással Bokod gyülekezetében. Akkor átéltem, és imában sokszor kellett kérnem, hogy Isten szólítsa meg az igén keresztül, mert csak azt tudom adni a gyülekezetnek, amivel magam is megajándékozottá lehettem. Ma is így ülök be a templompadba, ezzel az imádsággal: Ő szóljon az igehirdetésen keresztül, szólítsa meg, hogy vihessen, adjam tovább az Ő üzenetét!

Asbóth Lászlóné

Kazuálék egyházközségünkben 2020-ban

Keresztelések

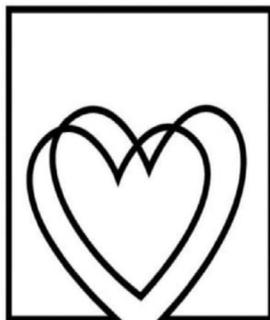
Bartha Eszter
Bartha Zsófia
Bene Hunor Sándor
Bodnár Júlia Anna
Brenner Viktória
Bruckner Hanna
Dergecz Mór
Farkasinszki Ádám
Galavics Kamilla
Galavics Olivér
Halász Krisztina
Halwax Petra
Hámori Ajsa
Hámori Koppány
Heves Áron Viktor
Hipságh Ádám László
Hipságh Milán Ferenc
Hipságh Vince
Hirschler Noah
Hofer Bendegúz Tamás
Hofer Botond

Ilyés Anabell
Jánosa Kristóf
Karacs Gergő Bálint
Karacs Lili Anna
Karacs Tamás Zoltán
Kiss Alexander
Kovács Botond
Line Kincső
Major Márton
Malic Nóra
Malic Péter
Molnár Dorka
Németh-Major Noé
Pados Benedek
Papp Gergő
Szabó Lili
Szabó Martin
Szabó Rozina
Szekendi Ákos
Szekendi Norina
Széplaki Lora

Takács Hanna Dorka
Tóka Max
Tóth Krisztina Laura
Tóth Lőrinc
Tóth-Ludvai Lotti
Tóth-Ludvai Dávid
Trackl Mihály
Vajda Szofia Zselyke
Varró Vanda

Esküvők

Baranyai Viktor – Nagy Eszter
 Bertha László Zoltán – Zrak Dorottya
 Dr. Dávid Tamás – Dr. Burkus Noémi
 Dr. Keyha Ádám – Mátrai Andrea
 Fenyvesi Tamás – Ruska Adrienn
 Hajós Márió – Vörös Zsuzsanna
 Hirschler Richárd – Arthofer Adél
 Hofer Christoph – Vadon Virág

Horváth Gergő – Mátis Teodóra
 Horváth Péter – Németh Emőke
 Koloszar Gábor – Frankó Regina
 Márkus Tamás – Nagy Viktória Eszter
 Molnár Norbert – Csőre Anikó
 Rozgics Dávid – Bauer Vivien
 Walter Dezső György – Tóth Fanni

Temetések

Agócs József
 Aradi Pál
 Artner Ferenc
 Belényessy Zsolt
 Bóna Miklós
 Bóna Miklósné Balthge Erzsébet
 Breuer Henrik
 Bruckner Nándor Mátyás
 Csákó Julianna
 Cserta Lászlóné Sárvári Erzsébet
 Deutsch Anna
 Dömötör Tiborné Boros Ildikó

Roxer Egon Rudolf
 Fekete Vilmosné Edvy Irma
 Gulyás Józsefné Pfeiffer Hedvig
 Gyurcsy László
 Hadnagy Istvánné Schnell Márta
 Halvax Imréné Giczy Magdolna
 Halvax Józsefné Pálfy Mária Rozália
 Horváth Gyula
 Horváth Tiborné Bendekovits Lujza
 Horváth Zoltánné Schey Erzsébet
 Jánosa Gyula
 Kámán Zoltán Imre
 Karner Vilmos
 Kóthy Istvánné Sárkány Gabriella
 Kovács Józsefné Németh Gizella
 Köleséri Imréné Böröndy Sára
 Környei Jenő Mihály
 Kránitz Istvánné Simon Terézia
 Kreisz Andrásné Módos Mária Anna
 Krenn Róbert
 László Károly Győző
 Lichtl Emília
 Lőrincz Lajos
 Lurmann József

Mastalír Ernő József
 Matusz Lajos
 Németh Albertné Hasza Etelka Sarolta
 Németh Gyuláné Seregély Erzsébet
 Németh János Attila
 Pfandler Károly
 Piacsek István
 Pinezits József László
 Pintér Ignácné Volper Ilona
 Puskás Sándorné Nemes Eleonóra
 Sárosi Zoltán
 Seregély Lajos
 Szabóné Boros Andrea
 Takács Lajos
 Taschner Jánosné Szabó Ildikó
 Zsuzsanna
 Tatár Ágnes
 Törtl Sándor
 Tschürtz Nándor
 Unger Mihályné Sebestyén Éva
 Varga Géza
 Varga György
 Zergényi Győző

Köztemetéssel búcsúztattuk:

Balassa Ferenc
 Belec Géza
 Borsodi János
 Csiszár József
 Csóka József Géza
 Csorba Zoltán József

Horváth János
 Karakas Lajos Sándor
 Kiss Gyula Lászlóné
 Lakatos Kálmán
 Nagy István
 Nyikos Ernő

Rigó József
 Sutyor Józsefné
 Takács István
 Vankó László
 Zrinyi György

„A kereszténység mely igen elromlott!”

Gondolatok az 1621-es csepregi mészárlásról

Éppen négyszáz éve történt az ellenreformáció egyik legszörnyűbb vérengzése a dunántúli Csepregen. A politikai okokat sem nélkülöző brutális támadás során egyetlen nap alatt több mint ezerkétszáz evangélikust mészároltak le. A kiszámított kegyetlenségében is a Szent Bertalan-éji vérengzéshez hasonló brutális támadás lényegében elpusztította az evangélikusság egyik dunántúli fellegvárát.

Sárvár és Sopron mellett ugyanis ebben a nyugat-magyarországi mezővárosban volt akkor a lutheránus hitélet, oktatás és kultúra központja. Két tágas evangélikus templom is állt a városban. A korabeli forrásokban akadémiának is nevezett iskola a térség legszínvonalasabb oktatási intézményének számított. Országos könyvtárunk ma is őrzi azt az 1614-ben ott kiadott művet, amelyet „Zvonarits Imre csepregi fő-fő templomi prédikátor” fordított magyarra. Ő annak a Zvonarics Mihálynak az öccse volt, aki jelentős művet írt az úrvacsoráról, és akiről nemrég születésének négyszázötvenedik, püspökké választásának négyszázadik évfordulója alkalmából emlékeztünk meg. Imre, a csepregi prédikátor a 16–17. század fordulóján Wittenbergben is tanult, és egyebek mellett Pázmány Péterrel is vitába szállt. (Megható, hogy a kéziratos bejegyzések szerint Zvonarics Imrének e műve nemzedékről nemzedékre öröklődött az evangélikusok között.)

A csepregi mészárlás említett politikai okaként a harmincéves háborút, azon belül is a Habsburg-uralkodó II. Ferdinánd és Bethlen Gábor erdélyi fejedelem régi szembenállását jelölhetjük meg. Ferdinánd mindent megtett annak érdekében, hogy a nyugat-magyarországi vármegyéket és várkatonaságot visszatérítse a császári, vagyis a katolikus oldalra. Helyi szinten a katolikus Esterházy Miklós és az evangélikus Nádasdy Pál állt szemben egymással.

A régebbi hagyomány vízkereszt napjára helyezte a vérfürdőt, újabb kutatások szerint január 9-én került rá sor. Ekkor kétezer fős, többnyire zsoldosokból álló császári egység támadta meg a várost. A lakosság zöme a templomokba menekült, hosszú időre berendezkedve ételt és számos értéket is magukkal vittek. A császáriak előbb az alsó templomot zárták körül. Ajtaját fejszével törték be. A benn lévők jelentős részét, mivel ellenállást tanúsítottak, lemészárolták. A toronyba menekülteket kegyelmet ígérve lecsalták,

Csepreg pusztulása.

Zich Nándor: Csepreg pusztulása

és brutálisan megölték őket. A holttestekből máglyát raktak, a templomot pedig kifosztották, majd felgyújtották. Állítólag még a harangok is megolvadtak. Egy feljegyzés szerint egy kicsinyét magához szorító édesanya kiugrott a lángoló toronyból; ő szörnyethalt, ám a gyermek életben maradt.

A felsővárosi Szent Miklós-templomban menedéket keresőket ugyancsak kardélre hányták vagy megégették. Itt szenvedett vértanúságot Zvonarics Imre lelkész is. Haláláról ezt írja a krónikás:

*Ott az ellenség ötet megismervén,
Hogy lutheránus prédikátor legyen,
Rárohanának, vádolják nagy szörnyen,
Mint pogányt, tatárt, törököt úgy szintén.
Így szenved meg a martyromságát,
Juhai mellett élete fogyását.*

Zvonarits Imre fordítása 1614-ből

A kollégium diákjait előbb megénekeltek, majd nagy részüket szintén megölték. Visszavonulás előtt a császáriak fosztogattak, valamint számos nőt, sőt tizizenkét éves leánykákat erőszakoltak meg. Három nap és három éjjel tartott ez a szörnyűség. Elszomorító, hogy ebben az egykori lutheránus fellegvárban ma csak maroknyi evangélikus él.

Négyszáz év elmúltával sem lehet megrendültség nélkül felidézni a Csepregen történeteket. Milyen tanulságai vannak mindennek a magunk korára nézve? Először is újra és újra tudatosítanunk kell, hogy őseink milyen áldozatot vállaltak evangélikus hitükért. Későbbi korok embere sokkal kisebb nyomást sem képes elviselni, és hitét könnyen feladja. Másodsor: azt hangsúlyozhatjuk, hogy a történetek felidézése és az emlék ápolása nem járhat együtt mai felekezeti

villongással. Éppen ellenkezőleg: ki kell engesztelődnünk egymással. Protestánsok és katolikusok egyaránt kaptunk és adtunk sebeket. (Így magunk is bünbánattal emlékeztünk meg arról a fájdalmas tényről, hogy a csepregi vérfürdőt megelőzően, 1619. szeptember 7-én Kassán két jezsuita atyát és egy kanonokot gyilkoltak meg Rákóczi György hajdúí.) Harmadsor: mindig súlyos veszélyeket rejt, ha az evangélium ügye a politikával keveredik. Ez mérhetetlen károkat okoz minden oldalon.

Legfőképpen önvizsgálatot kell tartanunk: milyen a mai hitünk? Tartok tőle, hogy az említett krónikás énekek ez a sora ma is igaz: „A kereszténység mely igen elromlott!”

Dr. Fabiny Tamás

Ökumené a mindennapokban

„Ti magatok is mint élő kövek épüljete fel lelki házzá” (1Pt 2,5a)

Az idei évben elmaradt az ökumenikus imahét januári sorozata városunkban. Gondoltunk rá időben, magunkban el is kezdtünk készülni, de a koronavírus-járvány aktuális helyzete erős korlátok közé szorított minket. Horváth Imre római katolikus városplébános és Vladár Gábor református lelkipásztorral egyeztetve végül arra az elhatározásra jutottunk, hogy az ökumené közös ünneplését és az együttlétben megfogalmazható imádságainkat húsvét utánra halasztjuk annak a reményében, hogy akkor már valóban együtt tudunk majd lenni testben és lélekben.

Minden évben elhangzik az imaheti sorozat vége felé – általában az evangélikus templomban – hogy Isten közös imádása és a hozzá való közös könyörgés nem szorítkozhat az év egyetlen hetére. Krisztus által nekünk rendelt kötelességünk az, hogy a testvéri közösséget életgyakorlatunk állandó, elhagyhatatlan részévé tegyük. Nem lehetünk magányunkban krisztusiak, csakis közösségben, de e közösség falait sem szabhatjuk szűkre, kizárva onnan azokat, akik mindenképpen úgyszintén Krisztusban bízva élnek életüket. A 20. század második felének nagy ajándéka, hogy felekezeteink végre az évszázados ellenségeskedést félretéve valódi, lelki közeledést tudtak mutatni. Ennek kiemelt, transzparens felülete az imaheti sorozat, de a lényege azon kívül, az év további 51 hetében van.

„Úgy tekinteni egymásra, mint testvérekre.” „Úgy gondolni a világ kereszténységének szent küldetésére, mint amiben együttesen és egy célért vagyunk jelen.”

Nem naivitas ezekben élni, hanem Krisztus szavának komolyan vétele. Abban is, amit a szeretetbeli közösségről mondott, és abban is akár, amit a valódi megbocsátásról. Nem a múlt sérelmei, hanem az üdvösségre való elhívásunk által az Úr nekünk ígért jövője határozza meg így az egymásról alkotott képünket.

A járvány elhúzódása sok mindenre nevel és tanít minket. Legfőképpen türelemre és a hitben való állhatatosságra, hajthatatlanságra, hogy kitartsunk, de mindemellett a reménység erősödésére is. Várjuk a pillanatot, amely felszabadít minket a kötöttségeinkből. Együtt várjuk az időt, amely boldog és nyugodt, biztonságos napokat élhetünk újra. Bízunk abban, hogy húsvét után már együtt lehetünk más felekezetű keresztény testvéreinkkel. Az imahét idején videón tartott templomi áhítattal emlékeztettük magunkat ennek fontosságára. Böjt idején pedig naponként csendesedhetünk el Isten kegyelmét és szeretetét kérve. De ha már így alakult, tekintsük helyzetünket ösztönzésnek arra, hogy az idei böjtben a világ keresztény hívőinek egységéért is naponként imádkozunk. És az otthonainkban, magunkban elmondott, de tartalmában közös imádságunk csodálatos módon össze is köt minket egy láthatatlan nagy hálóval, mindazokat, akiknek szívében fontos az egység, az ökumené, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül, Krisztus egyházának tagjait!

Pelikán András

Glaube – die Kernfrage des Lebens

Gedanken zwischen Weihnachten und Ostern

2020 war coronabedingt ein Jahr, wie es die Menschheit noch nicht erlebt hat. Und das Jahr 2021 bleibt ebenfalls nicht davon verschont. Das Virus hat unser ganzes Leben auf den Kopf gestellt. Sogar Weihnachten, das Fest der Geburt Jesu, konnte nicht wie gewohnt gefeiert werden. Man weiß, dass während Kriegen, Aufständen und Not das Weihnachtsfest Millionen von Christen – Erwachsenen und Kindern – Trost gespendet hat. Dass Jesus als Erwachsener sein Leben für uns gegeben hat, bezeugt nicht nur die Bibel, sondern ist auch durch die römische Geschichtsschreiber belegt. Das bedeutet, dass Jesus gelebt hat – ob man glaubt, oder nicht. Dazu möchte ich einige private Erlebnisse aus meiner Israelreise preisgeben.

Als unsere Pilgergruppe am See Genezareth ankam und wir unter den Bäumen am Ufer Platz genommen hatten, las ein alter, lebenserfahrener Pfarrer aus Siebenbürgen die Bergpredigt vor. Wir alle haben unsere Augen geschlossen und zugehört. Dann war es still. Sehr lang. Keiner traute sich die Augen zu öffnen. Später erzählten – fast – alle, dass sie das Gefühl hatten, dass sie, würden sie aufschauen, auf dem Hügel unter dem Baum Jesus sitzen sähen. Die Magie dieses Ortes hat uns lange begleitet.

Zwei Tage später, als wir die Via Dolorosa hinaufgingen und auf der Straße die Menschen in jede Richtung hin- und herströmten, ist mir klar geworden, wie der verspottete, gequälte Jesus hier zusammengebrochen ist und statt ihm Simon sein Kreuz weitergetragen hat. Obwohl ich diese Geschichte jedes Jahr gehört habe, bin ich auf einmal sehr traurig geworden und habe mich geschämt.

Meine Traurigkeit ist noch größer geworden, als wir am Hügel Golgotha ankamen. Menschen verschiedener Hautfarbe, Muttersprache und Konfession haben sich gedrängt, um schneller am Ort anzukommen und ein Foto am Fuß des Kreuzes zu schießen. Ich hatte meine Israelreise zuvor lange vor mir hergeschoben, weil mich die Frage beschäftigte, ob ich überhaupt würdig bin, jene Orte zu betreten, an denen Jesus gewirkt hatte, und auch dort zu stehen, wo Jesus einst für uns gestorben ist. Wer bin ich, dass ich mich zu diesem Ort aufmache? Diese Frage beschäftigte mich auch noch in dem Moment, als ich zum Hügel Golgotha hinaufgestiegen bin. Als ich dann hinaufblickte und die fotografierwütigen Touristen sah, war ich entsprechend sprachlos und gelähmt. Hat die Menschheit von der Geschichte nichts verstanden? Egal aus welcher Ecke der Welt – ob sie sich Christen nennen oder auch nicht –, sie waren vor allem eines: schaulustig! Warum wundere ich mich, wenn manche bei einer Massenkarambolage auf der Autobahn sensationshungrig die Toten fotografieren? Ist das nicht dasselbe? Kennen wir überhaupt noch Mitgefühl? Ganz davon zu schweigen, dass Christus für uns gestorben ist!

Und das ist die Kernfrage des Lebens!

Menschen, die ohne Glauben leben, sagen: „Glauben“ heißt „nicht wissen“. Doch etwas zu glauben ist etwas anderes als etwas zu wissen. Glauben ist nicht das Ergebnis einer mathematischen Rechnung $2 \times 2 = 4$. Obwohl es einmal einen Film gab, der den Titel „ 2×2 ist manchmal 5“ trug.

Glauben hat eine andere Qualität. „Glauben“ heißt „vertrauen“.

Ein Philosoph sagte an seinem Sterbebett: „Das kann nicht alles gewesen sein, das bisschen Fußball und Führerschein, das war nur das donnernde Leben. Ein anderer, der größer ist, muss seine Hand im Spiel gehabt haben. Einer, der dafür sorgt, dass ich erstens überhaupt da bin, und dass ich zweitens noch da bin.“

Ganz sicher sind Zweifel und Fragen berechtigt und erlaubt.

Auch ich stelle mir immer wieder die Frage: Warum bin ich überhaupt noch da? Warum genese ich immer wieder von Krankheiten? Warum muss es eine Pandemie geben, die das Leben der Menschen auf der ganzen Welt bedroht und tötet?

Vor solchen und ähnlichen Fragen kann man sich nicht schützen.

„Glauben“ heißt für mich „vertrauen“. Ich kann nicht Jesu Geburt, sein Leiden und Sterben beweisen – und noch weniger seine Auferstehung. Ich kann es jedoch glauben und darauf vertrauen. Wenn ich das Leben Jesu betrachte, seine Geburt, seinen Tod und seine Auferstehung, wie es von den Evangelisten und von vielen Menschen überliefert ist, gibt er mir mit seiner Botschaft Halt und Zuversicht. Ich kann mich sicher fühlen, dass die Worte Gottes „Fürchte dich nicht. Ich habe dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein“ auch mir gelten.

Freilich ist nicht ein Tag wie der andere. Und es bleiben immer die Fragen nach dem Leben, dem Leiden und dem Tod.

Ich möchte Dietrich Bonhoeffer zitieren, dessen Gedanken mir immer wieder Halt und Trost spenden:

*Von guten Mächten wunderbar geborgen,
erwarten wir getrost, was kommen mag.
Gott ist mit uns am Abend und am Morgen,
und ganz gewiss an jedem neuen Tag.*

Wir gehen Karfreitag und Ostern entgegen, wenn auch nicht unter leichten Umständen. Ich hoffe, dass

trotz der Corona-Pandemie und trotz vielfacher Einschränkungen Ostern in der Kirche gefeiert werden kann. Ich bin zuversichtlich, dass Gott für uns da ist. Dass er uns hält und trägt, ganz gleich, was kommen mag.

Márta Farsang

Wie kann ich das Leben anderer Menschen bereichern?

Im Gespräch mit dem Theologiestudenten Oskar Aizenpreis

Nach dem Abitur kündigte Oskar Aizenpreis an, dass er in Dresden Mechatronik studieren wird. Wenige Monate später jedoch erreichte uns die Nachricht, dass er Pfarrer werden möchte und ab September 2020 in Budapest das Theologiestudium aufnimmt. Ein Gespräch über eine – jedenfalls im Rückblick – nicht ganz unerwartete Wende: War der Weg in den Pfarrdienst nicht schon irgendwie erahnbar?

Es ist schon ein paar Jahre her, dass du mir auf deinem Handy regelmäßig ein Programm zeigtest, in dem der Stammbaum deiner Familie verzeichnet war. Immer wieder führtest du mich auf dem Handybildschirm kreuz und quer durch die Geschichte deiner Vorfahren und berichtetest immer wieder ausführlich über verwandte Pfarrer.

Vor etwa fünf Jahren habe ich angefangen, über meine Familie nachzuforschen. Ich wusste sehr wenig von meinen Urgroßeltern und meinen Ururgroßeltern. So begann ich, meine Großeltern zu befragen. Vor drei Jahren habe ich ein Interview mit meinem Großvater geführt, um mehr über die Auswirkungen des Zweiten Weltkriegs und die Vertreibung der Ungarndeutschen auf unsere Familie zu erfahren. Dabei kam das Gespräch auch auf den Vater meines Großvaters, Dezső Aizenpreis, der über Jahrzehnte hinweg Pfarrer in Hidas war. So erfuhr ich, wie diese Gemeinde die Vertreibung erlebte. Mein Urgroßvater war vor der Vertreibung Pfarrer von etwa zweitausend Gemeindegliedern, und danach – bis 1957 diente er dort

als Pfarrer – blieben nur noch rund 350 Gemeindeglieder. Dazu kommt auch der Verlust der Muttersprache – mein Urgroßvater war noch deutscher Muttersprachler, mein Großvater nicht mehr. Die eindrücklichen Berichte weckten mein Interesse – und so versuchte ich, möglichst viel in Erfahrung zu bringen.

Mein Großvater führte den Stammbaum der Familie auf Papier, und wir begannen dann mit der Digitalisierung, damit wir auf den Stammbaum über Internet zugreifen können. Und bei diesen Arbeiten erfuhr ich immer mehr über meine Familie. Gegen Ende des 18. Jahrhunderts kamen meine Vorfahren aus Schwaben nach Dunaföldvár –

und diese Familie begründete damals die evangelisch-lutherische Kirchengemeinde in Dunaföldvár: Jakab Aizenpreis ist auf seinem Grabstein auf dem Dunaföldvárer Friedhof als Gründer der Kirchengemeinde genannt. Das ist etwas, was ich demnächst noch genauer nachvollziehen möchte. Doch in jedem Fall ist es für mich ein besonderes Gefühl gewesen, dass meine Vorfahren sich so für den Glauben eingesetzt haben.

In der Familie meiner Großmutter väterlicherseits gibt es ebenfalls Pfarrer: Adolf Klenner und Gyula Klenner. Beide studierten seinerseits auch Theologie in Sopron. Und Gyula Klenner war Pfarrer in Bataapáti. Derzeit nutze ich die Gelegenheit, bei älteren Pfarrern nachzufragen, die ihn noch kannten. Und mir mehr über ihn und seinen Dienst erzählen können.

Ich hatte ja zunächst gar nicht gewusst, dass es in meiner Familie so viele Pfarrer gab, und mich interessiert, wer sie waren, wie sie lebten.

... denn es ist ja auch ein Teil deiner Identität. Wenn du mit fünfzehn Jahren anfängst, deine Familiengeschichte zu erforschen, dann ist das ja mehr als historisches Interesse. Es schwingt da ja auch die Frage „Wer bin ich eigentlich?“ mit.

Ich finde, es ist für jeden wichtig, ein bisschen in der eigenen Familie zu forschen. Es ist ja spannend, auf diesem Wege manchen Schatz aus der Vergangenheit zu heben. Und die Vergangenheit determiniert auch unser Leben. Auch deshalb ist es gut, sich darüber ein Bewusstsein zu verschaffen. Und: Ja, es ließ mich sicher nicht unbeeindruckt, als mir meine Großmutter Fotos zeigte, die meinen Urgroßvater im Talar auf der Kanzel der Kirche in Tengelic – dort war er Missionspfarrer – zeigen. Das alles hat natürlich auch mit meiner Identität zu tun.

Du hattest aber nicht nur Pfarrer, sondern auch Ingenieure unter deinen Vorfahren. Das war auch eine Richtung, die für dich ernsthaft in Frage gekommen ist. So ernsthaft, dass du dich nach dem Abitur im Sommer 2019 in Dresden zum Mechatronikstudium immatrikuliert hast. Wie ist eigentlich die Entscheidung für das Theologiestudium in dir herangereift?

Mein Vater und beide Großväter sind Ingenieure. Für mich war es keine Frage, dass ich auch in diese Richtung gehe. Im Gymnasium habe ich auch Mathematik und Physik vertieft gelernt. Diese Richtung hatte sich schon gefestigt in einer Zeit, als ich noch nicht wusste, dass es Pfarrer in meiner Familie gab. Also schon alleine die Familientradition wies mich zunächst nur in die Ingenieurslaufbahn. Aber ich habe mich auch selbst in der Zukunft als Ingenieur gesehen.

Wenn die Frage nach meiner Identität aufkommt, dann war zunächst nicht einmal die Frage nach der Konfession so ganz eindeutig. Da meine Mutter Katholikin und mein Vater Lutheraner ist, bin ich irgendwie zwischen beiden Kirchen groß geworden. Ich war als Kind oft in der katholischen Kirche, und in den Jahren, in denen ich in Österreich zur Schule ging, besuchte ich eine katholische Schule. Eigentlich begann erst mit meiner Rückkehr ins ungarische Schulsystem die evangelisch-lutherische Kirche in den Vordergrund zu treten. Zur 8. Klasse wechselte ich von Eisenstadt nach Szombathely, und dort begann ich im evangelischen Chor zu singen und ging dort in die evangelische Kirche.

Als ich dann ab der 9. Klasse ins Lyzeum kam, habe ich dich kennengelernt – und da hatte ich das erste Mal richtigen Religionsunterricht. Ich fand es super, dass wir dort über aktuelle Themen und „moderne“ Problemstellungen gesprochen haben. Ein Beispiel: Die Frage nach dem „ärztlich assistierten Suizid“ war mir schon früher durch den Kopf gegangen, aber ich

konnte mit niemandem darüber reden. Und dafür war dann Raum im Religionsunterricht, und wir konnten solche Fragestellungen dann auch theologisch bedenken. Ab der 9. Klasse habe ich sehr viel in der Kirche gemacht. Das begann mit dem Konfirmandenunterricht und etlichen Mitwirkungen in den Gottesdiensten, sei es durch die Bibellesungen oder Liedvorträge. Und manchmal kam ich auch einfach nur so in den Gottesdienst. Dazu kam die Jugendgruppe, die Besuche bei unserer Partnergemeinde in Bad Wimpfen. Und so langsam bin ich „gewachsen“.

In meinem Kopf blieb aber „Mathe und Physik“ als Zukunftsplan, und mich faszinierte der Gedanke, dass ich in Dresden studieren kann, wo schon mein Großvater studiert hat – ich dachte mir, Mechatronik passt, und eigentlich war alles gut. Aber irgendwie war ich damals nicht ehrlich zu mir selbst. Ich habe gefühlt, dass ich das nicht bin. Ich habe mir vor einem Jahr die Frage gestellt: „Was interessiert mich eigentlich wirklich? Worüber denke ich eigentlich in meiner Freizeit die ganze Zeit nach?“ Und ich kam darauf, dass mich Fragen beschäftigen wie zum Beispiel: „Wie kann ich das Leben anderer Menschen bereichern?“

Dann suchte ich das ehrliche und kritische Gespräch mit Freunden, so auch mit dir: Ich wollte wissen, wer ich bin, wen und was sie in mir sehen.

Irgendwie so reifte das Gefühl, dass mich mein Weg an die Theologie führen würde. Im Rückblick muss ich sagen, dass schon vorher viele Zeichen in diese Richtung zeigten. Ich denke da nur an meinen Konfirmationsspruch, den ich mir damals selbst aussuchen durfte: „Darum gehet hin und lehret alle Völker: Tauft sie auf den Namen des Vaters und des Sohnes und des Heiligen Geistes, und lehret sie halten alles, was ich euch befohlen habe. Und siehe, ich bin bei euch alle Tage bis an der Welt Ende.“ (Matthäus 28, 18–20)

Du hast – auch über das Genannte hinaus – viele Eindrücke von Kirche gesammelt. Ich denke da auch an Fót.

Das stimmt. Ich nehme seit sechs Jahren an den Sommerkursen der Fóter Kantorenausbildung teil, und dort hatte ich immer auch Kontakt zu Theologiestudierenden und zu Pfarrern. Da hatte ich auch immer die Gelegenheit zum Gespräch, konnte alle möglichen Fragen stellen, bekam einen Eindruck, wie das Theologiestudium verläuft, was man da lernt. Auch Fót hatte ohne Frage einen Einfluss auf mich und die Entscheidung, Theologie zu studieren.

Seit einigen Monaten studierst du jetzt Theologie. Was gibt es denn für Eindrücke und wertvolle Momente aus diesen ersten Monaten des Studiums, die dir besonders wichtig sind?

Am Anfang des Studiums stehen die Sprachen – Altgriechisch und Althebräisch, die Sprachen also, in denen das Neue und das Alte Testament ursprünglich geschrieben sind. In meiner zweiten Studienwoche hatten wir einen Intensivkurs, der bedeutete, dass man von früh bis abends nur Sprachen lernt. Das war hart, aber eindrucklich. Als wir begannen, Texte zu übersetzen, stellte sich für mich heraus, wie wichtig es ist, diese Sprachen zu beherrschen und biblische Texte im Original lesen zu können. Ein hebräisches oder griechisches Wort hat oft viel mehr Inhalt und Reichtum, als es die Übersetzung erahnen lässt. Und die hebräische Sprache hat auch ein anderes „Denksystem“ als die ungarische oder die deutsche Sprache. Überhaupt: Durch das Lernen der biblischen Sprachen habe ich eine Ahnung davon bekommen, dass die Bibel noch viel reicher ist, als ich bisher annahm. Diesen Eindruck unterstützen auch die Lehrveranstaltungen zum Alten und zum Neuen Testament. Im ersten und zweiten Semester geht es in der Regel um ein Basiswissen und um das Kennenlernen – auch weniger bekannter – biblischer Geschichten. Ich habe ziemlich oft das Gefühl, dass es in der Bibel und in der Theologie noch unermesslich viel zu entdecken gibt. Das passiert auch in einer kritischen Auseinandersetzung: Wir versuchen auch, biblische Geschichten mit den Augen eines Historikers zu beleuchten. Wie ist die babylonische Gefangenschaft beschrieben – und wie war sie „in Wirklichkeit“? Wie ist der Auszug aus Ägypten in der Bibel beschrieben – und wie mag das „in Wirklichkeit“ gewesen sein? Diese Auseinandersetzung ist wichtig, damit man fächerübergreifend im Gespräch sein kann und sich – für uns Theologen – der Gehalt der Bibel klar herausstellt, um den es der Bibel ja eigentlich geht. Und das ist nicht zunächst die Geschichtsschreibung, sondern der klare Blick auf das Miteinander von Gott und Mensch. Also: Was hat Gott uns zu sagen? Wie will er unsere Seele stärken? Und darin ist die kritische Auseinandersetzung mit der Bibel letztlich keine Hürde, sondern vielmehr eine Hilfe.

Du bist ja – wie ich dich kenne – auch nicht der Typ, der nur das macht, was „Hausaufgabe“ ist. Sondern du hast ja immer einen reichhaltigen Ideenbündel bei dir. Welche Gedanken, Ideen, Pläne für die nächste Zeit sind aufgekommen seitdem du Theologie studierst?

Ich habe mich gefragt, was ich tun könnte, wenn die Pandemie zu Ende ist. Während der Pandemie habe ich öfter deutschsprachige und englischsprachige Videos im Internet angesehen, in denen ältere Pfarrer nach ihrem Leben und ihren Erinnerungen und Überzeugungen befragt wurden. Vergleichbares gibt es allerdings in unserer Kirche kaum. Ich habe die Idee, in ähnlicher Form ältere Pfarrer zu befragen, um ihre

Erinnerungen und Gedanken festzuhalten. Persönlich würde mich neben dem Blick zurück auch interessieren, was die älteste Pfarrergeneration der Gesellschaft zu sagen hätte. Sie haben ja doch die meiste Lebenserfahrung und sehen vielleicht in vielen Dingen klarer, worauf wir achten müssen. Das könnte dann zum Beispiel auf einem ein youtube-Kanal – oder auch in anderer Form – veröffentlicht werden.

Außerdem gibt es viele Ideen, die irgendwie mit dem Sammeln von Eindrücken zu tun haben: Ich könnte mir auch gut ein einmonatiges Sommerpraktikum im siebenbürgischen Déva beim Franziskaner Csaba Böjte vorstellen. Er ist jemand, dessen Tun und Wirken mich beeindruckt. Aber auch hier, in Transdanubien, gibt es viel, was ich kirchlich entdecken kann.

Das sind Ideen für die nähere Zukunft. Wenn ich etwas weiter blicke, kann ich mir vorstellen, neben der Theologie auch Musik noch intensiver zu betreiben, eventuell auch zu studieren. Und was ich fest im Blick habe, ist auch ein theologisches Auslandsjahr an einer Universität in Deutschland, vielleicht in Heidelberg oder Erlangen.

Dann gehen wir doch noch etwas weiter in die Zukunft. Wie siehst du dich in Zukunft als Gemeindepfarrer? Was wird dem künftigen Gemeindepfarrer Oskar Aizenpreis in seinem Dienst wichtig sein?

Natürlich haben Pfarrer eine sehr große Verantwortung, weil sie Gottes Wort vermitteln. Ich habe das Gefühl, dass ich mich immer sehr intensiv mit der Predigt auseinandersetzen werde, wenn ich Predigten schreiben werde. Ich werde nicht irgendetwas schreiben und mir dann denken: „Passt schon so.“ Ich muss einerseits sehr gut darauf achten, was inhaltlich im Predigttext angelegt ist, und wie das, was zu sagen ist, in die Sprache und Lebenswirklichkeit der Menschen, die die Predigt hören, übertragen werden muss. Zum Beispiel ist die Kanzel nicht der Ort, wo man Geschichtsstunden hält. Das kann man in Bibelstunden vertiefen. Auf der Kanzel geht es um das, was Gott uns zu sagen hat.

Und über den Gottesdienst hinaus geht es um den Aufbau und Zusammenhalt der Gemeinschaft. Eigentlich in erster Linie darum, dass man überhaupt zusammenkommt. Ich habe mich immer gefreut, wenn ich in Sopron am Kirchenkaffee teilnehmen konnte, weil sich da Begegnungen mit Gemeindegliedern ergaben, mit denen ich sonst kaum die Gelegenheit hatte zu sprechen. Und das gibt es dann viele Formen. Ich denke auch an den „Musikalischen Advent“ als gutes Beispiel. In erster Linie geht es darum zusammenzukommen und irgendetwas gemeinsam zu machen.

Vorhin erwähntest du, dass es interessant wäre, zu hören, was ältere Pfarrer zu sagen haben. Was die

kirchliche Laufbahn betrifft, gehörst du zu den Jungen, zu den „Hörern“. Blicken wir auf die Jugendgruppe, dann gehörst du jedoch zu den Ältesten, der ein paar Jahre mehr Lebenserfahrung hat, als die, die zum Beispiel jetzt konfirmieren. Was hast du den Jüngeren zu sagen?

Ich glaube – dies nicht auf die Gemeinde, sondern auf die Gesellschaft bezogen –, dass es zwischen Älteren und Jüngeren leicht vorkommen kann, dass man sich einfach nicht versteht. Diese Gefahr besteht vielleicht nicht nur zwischen Älteren und Jüngeren, sondern zwischen allen. Da wäre es doch wichtig, dass ein Miteinander möglich wird, in dem man versteht, warum der andere so denkt, wie er denkt. Das hat auch mit Toleranz zu tun. Es kann ja sein, dass der Ältere oder der Jüngere mir etwas zu sagen hat, was für mich wichtig ist, was mich weiterbringt. Wenn aber gegenseitige Vorbehalte bestehen, dann kommt es gar nicht erst zu einer funktionierenden Kommunikation – und vieles bleibt ungesagt, was gesagt werden sollte. Es wäre mir also einerseits wichtig die Jüngeren dazu zu ermutigen, mit den Älteren ins Gespräch zu kommen und im Gespräch zu bleiben.

Aber noch etwas: Kinder und Jugendliche haben oft ganz erstaunliche Gedanken und stehen in ihrem – theologischen – Denken den Erwachsenen in nichts nach. Ende Oktober nahm ich an einem Treffen unserer Jugendgruppe teil. Wir hatten vor, dass wir bei diesem Treffen einige Fragen gemeinsam besprechen, wie zum Beispiel: „Ist man nicht auch ohne Taufe Gottes Kind – also wozu dann taufen?“, „Kann ein Mensch, wenn er ethisch richtig handelt, das Heil finden, ohne zu glauben?“, „Kann ein Mensch aus eigenem Willen erreichen, dass er zum Glauben kommt, oder steht das gar nicht in seiner Macht?“, „Gibt es überhaupt gute Christen, wenn doch jeder Mensch schuldhaft ist?“ – Ich muss sagen, ich dachte in der Vorbereitung des Treffens, diese Themen wären für Teenager wahrscheinlich viel zu schwer. Doch dann wurde ich schnell eines Besseren belehrt, als ich erlebte, wie unglaublich gute und wertvolle Gedanken die Mitglieder der Jugendgruppe auf all diese Fragen äußerten. Es ist mir wichtig, dass die Jugendlichen wissen, dass sie – und das, was sie denken – unglaublich wertvoll sind.

Holger Manke

Wie kann lebendige Nachfolge aussehen?

Im Gespräch mit Vikarin Nina Kleinsorge

Es ist fünfeinhalb Jahre her, dass Nina Kleinsorge aus Peine, damals Theologiestudentin, für ein paar Wochen in unserer Gemeinde ein Praktikum absolvierte. Doch den Menschen, denen sie damals begegnete, blieb sie in bester Erinnerung. Immer wieder kam das Gespräch auf sie – Erinnerungen an gemeinsame Momente, aber auch die Erkundigung, wie es ihr geht und was sie macht. Seit November 2020 ist sie als Vikarin in Göttingen tätig – und inzwischen hat sie viele Erfahrungen mehr gesammelt.

Seit deinem Praktikum in unserer Gemeinde ist viel passiert, und du warst – gefühlt – immer auf Reisen: Ich hatte das Gefühl, wann immer ich eine Mail von dir bekam, schriebst du von woanders. Mal aus Berlin, mal aus Nürnberg – mal aus Omsk, nachdem du mit der transsibirischen Eisenbahn dorthin gereist bist. Und das war nur eine kleine Auswahl an „Absendeorten“ deiner Zeilen. Welche Eindrücke von kirchlichem Leben in anderen Gebieten Deutschlands und im Ausland haben dich in den letzten Jahren besonders beeindruckt, dir neue Denkanstöße gegeben?

Oh wie schön, gerade in dieser Zeit an das Reisen zurückzudenken. Auf jeder Reise habe ich immer wieder neue Facetten des Christentums kennenlernen können.

Ein Osterfest zum Beispiel in der russisch-orthodoxen Kirche mitfeiern zu können, brachte das Osterlicht noch einmal in einem anderen Glanz zum Strahlen. Die Gesänge des Chores, der Duft von Weihrauch und das sich wiederholende Bitten um Gottes Erbarmen „Gospodi pomiluj“ eröffneten mir einen neuen Zugang zu diesem großen christlichen Feiertag. Im Gegensatz zu einem manchmal doch sehr verkopften protestantischen Gottesdienst berührten mich diese Elemente auf verschiedene Weise und machten das Geheimnis des Glaubens spürbar.

Die orthodoxe Liturgie begleitete mich auch bei meinen Besuchen im konfessionsübergreifenden Taizé. Raus aus dem Alltag und rein in eine Welt voller meditativen Gesangs, der meinen Gebeten Ausdruck verleiht. Menschen aus verschiedenen Ländern dieser Welt kommen zusammen und machen sich auf die Suche nach Gott in dieser Welt. Es war spannend von ihren Lebensumständen, die doch so fern schienen, mehr zu erfahren und wahrzunehmen, wie sowohl ihre Sorgen als auch ihre Hoffnungen meinen so nah waren.

Aber auch innerhalb Deutschlands habe ich mich nach dem Abschluss meines Studiums auf Erkundungstour gemacht. Ich wollte mich für meine Arbeit in der Gemeinde inspirieren lassen und besuchte in Nürnberg einen Pfarrer, der sein kirchliches Amt eng mit seinem Engagement für die Klimawende verbindet und regelmäßig Klima-Andachten anbietet. Außerdem lernte ich verschiedene christliche, muslimische und jüdische Gruppen kennen, deren Herz an der Inklusion von Menschen hängt, die von der Gesellschaft und damit auch von der Kirche weitestgehend ausgeschlossen oder unsichtbar gemacht werden. Das Engagement von vielen Ehrenamtlichen führte teils zur Entstehung eigener kirchlicher Formen und Gemeindekonzepte wie bei der Metropolitan Community Church in Köln. Mich beeindruckte es sehr, wie stark der Glaube und die Hoffnung auf eine Kirche für alle sein kann, dass eigene Gemeindestrukturen aufgebaut wurden, in der sich alle Menschen wohlfühlen und einbringen können.

Du warst relativ schnell fertig mit dem Theologiestudium und hättest das Vikariat schon lange beginnen können, doch angesichts deines jungen Alters, hast du dich dafür entschieden, zunächst noch weitere Erfahrungen zu sammeln. Da war zum Beispiel ein „Industrieseelsorgepraktikum“ in Wolfsburg. Was hatte es damit auf sich? Und was konntest du aus diesem Praktikum mitnehmen?

Das stimmt, ich wollte Orte kennenlernen und unterstützen, in denen Kirche zu den Menschen geht und nicht in ihren vier Wänden auf die Gläubigen wartet. Die Landeskirche hat viele Angebote geschaffen, wie sie Menschen in den verschiedensten Situationen begleiten kann. Während des Studiums gab es immer wieder Phasen, in denen die wissenschaftliche Reflexion und Theorie meinem Drang nach Praxisorientierung nicht genügte. Ich wollte wissen, was Menschen in ihrem Alltag beschäftigt, welche Fragen sie umtreiben, was das Evangelium für ihre Sorgen und Ängste bereit hält und wie ich mich an dieser Stelle als Seelsorgerin einbringen kann.

An der Arbeit hängt oftmals die eigene Existenz, sie ist im Leben vieler Menschen sehr präsent. Da ich in Wolfsburg geboren bin, ist mir der große Einfluss eines Konzerns wie Volkswagen sehr gut bekannt. VW ist Hauptarbeitgeber in der Region und beeinflusst die wirtschaftliche Situation des Bundeslandes Niedersachsen enorm. Die Strukturen von Gewerkschaft, Stadt und anderen Partner*innen kennenlernen zu können, erweiterte mein Verständnis der Industrie und zeigte mir einen Ort auf, an dem Kirche unterstützend und bekräftigend für Menschen da sein kann.

Du bist seit der Zeit zwischen Examen und Vikariat Mitglied einer christlichen Kommunität, die du in Göttingen mitgegründet hast. Wie muss man sich das vorstellen? Was ist euer Tagesablauf, was gibt es für Regeln? Wie kam es eigentlich zu diesem Schritt? Und was bedeutet dir dieses kommunitive Leben?

Im Sommer 2017 telefonierte ich mit einer Freundin und erzählte ihr, dass mir etwas fehle. Eigentlich sei alles gut: die Theologie treibt mich weiter um, ich finde die Zeit mich in verschiedenen Gruppen zu engagieren, und meine Wohnsituation könnte nicht besser sein. Als ich dann aber von meiner Zukunft sprach, wurde mir klar, dass ich eigentlich auf der Suche nach etwas anderem war – und offensichtlich war ich damit nicht allein.

Zwar stimmten die einzelnen Bausteine meines Lebens, ich sehnte mich aber danach, diese zu einem großen Ganzen zusammenzufügen. Ich wollte nicht das Gefühl haben, mein gesellschaftspolitisches Engagement auslagern zu müssen, sondern wollte mit mir vertrauten Menschen die Kräfte bündeln und gemeinsame Sache machen. Dazu sollte auch ein möglichst nachhaltiges Leben zählen, welches Gottes Schöpfung in besonderer Weise schützt. Gemeinsam ist vieles leichter und mit mehreren Menschen ist es möglich, Gemüse und Obst selbst anzubauen und somit weniger CO₂ für den Import und weniger Plastik zu produzieren.

Darüber hinaus kam mir das Leben mit einigen vertrauten und engen Personen an meiner Seite sehr

isoliert vor. Wie kann diese Gemeinschaft mit Christus aussehen, von der die Bibel so oft spricht? Wie kann lebendige Nachfolge aussehen? Ich wollte das Experiment wagen und mit anderen Christ*innen zusammenleben, ihnen ein offenes Ohr schenken und darauf vertrauen, dass sie auch für mich da sind. Zwar möchte ich weiterhin im fruchtbaren Austausch mit Menschen anderer Religionen stehen und möchte unterstreichen, dass der persönliche Glaube keine Legitimation für politisches und staatliches Handeln bekommen soll. Dennoch gibt mir mein christlicher Glaube Halt, und er bestärkt mich, das eigene Leben gemeinsam mit anderen Menschen in einen transzendenten Horizont zu stellen.

In den vergangenen zwei Jahren hat sich eine Gruppe von sechs Menschen gebildet, die teilweise eine schon lange Freundschaft verbindet, vereinzelt aber auch allein die geteilte Vorstellung von einem gemeinschaftlichen Leben mit christlichem Fundament. Gemeinsam haben wir diverse Kommunen in Deutschland besucht, uns immer wieder getroffen und von unseren Lebensträumen erzählt, gesungen und gebetet.

Nach meinem Studienabschluss im Sommer 2020 sind die Freundin, ein Freund und ich zusammengezogen, um erste Schritte in Richtung kommunitären Lebens zu starten. Zusammen mit den anderen dreien, die gerade noch in Deutschland verteilt leben, verstehen wir uns als Gemeinschaft auf dem Weg. Im März werden wir in ein Pfarrhaus ziehen, das bisher leer stand. Mit der Anbindung an die Kirchengemeinde zeigen wir, wie groß und vielfältig Kirche und gelebter Glaube unabhängig von einer Parochialgemeinde sein kann. Schon jetzt feiern wir täglich Andachten und freuen uns darauf bald Menschen zu uns einladen zu können, sodass auch sie ihrer Spiritualität im Alltag mehr Raum geben können.

Anfang November wurdest du in der Martinsgemeinde in Göttingen-Geismar als Vikarin eingeführt. In deiner Vorstellung schreibst du: „Am meisten geprägt hat mich die feministische Befreiungstheologie, der ich auch in der – liturgischen – Praxis Ausdruck verleihen möchte.“ Das interessiert mich näher: Wie konkretisiert sich für dich die Verbindung feministischer Fragen, des Themas „Eine Welt“, das ja in der feministischen Befreiungstheologie eine Rolle spielt, und des praktischen Gemeindelebens und des Gottesdienstvollzugs?

Auf den ersten Blick kann eine Befreiungstheologie in einem reichen Land wie Deutschland vielleicht für Irritationen sorgen. Ursprünglich handelte es sich

schließlich um eine Theologie, die von Menschen in größter Bedrängnis entstanden ist: zur Zeit der Bedrohung des Militärregimes in vielen Ländern Lateinamerikas. Die katholischen Priester arbeiteten oft mit den Machthabenden des Landes zusammen und ignorierten die Unterdrückung des Großteils der Bevölkerung. Gerade in den armen Vierteln entwickelten Arbeiterpriester eine Theologie, die dem Handeln der katholischen Großkirche gar nicht passte. Im Zentrum der Verkündigung Jesu stünden demnach die vermeintlichen Sünder, auf die in unserer Welt oft mit dem Finger gezeigt und über deren Rechte und Interessen sich hinweggesetzt wird. Aber genau an diese Menschen richte sich Gottes Wort, und wir beten einen barmherzigen Gott an, der das Leiden von Menschen hört und sie aus ihrer Drangsal befreit. Die Bibel erzählt immer wieder von solchen Rettungstaten Gottes: die Herausführung aus der ägyptischen Knechtschaft (2. Mose 1–15), Gottes Zusage an eine ausgestoßene und rechtlose Frau wie Hagar (1. Mose 16+21) oder das prognostizierte Umwälzen eines ganzen politischen Systems wie bei den notleidenden Gemeinden unter römischer Herrschaft (Offenbarung des Johannes).

In meiner Gottesbeziehung möchte ich Gott immer wieder für diese Rettungstaten danken, durch das Lesen der Texte daran erinnern und versuchen, mit den Mitteln, die mir geschenkt wurden, der Barmherzigkeit Gottes zu entsprechen.

In meiner Vikariatsgemeinde möchte ich versuchen dieser Parteilichkeit für die Marginalisierten in unserer Gesellschaft Ausdruck zu verleihen. Eine

Kirchengemeinde sollte in meinen Augen ein Ort sein, wo die Starken für die Schwachen eintreten und über den Tellerrand blicken. Immer wieder möchte ich daher gemeinsam mit den Gemeindemitgliedern eine eigene Positionsbestimmung machen, die Strukturen von Ausgrenzung und Diskriminierung entlarven und schauen, wo wir als Gemeinde unserer Verantwortung gegenüber anderen Geschöpfen Gottes nachkommen können. Auf verschiedenen Ebenen versuche ich Menschen Räume zu öffnen, damit sie sich in der Kirchengemeinde wohlfühlen und einbringen können. In Gebeten möchte ich beispielsweise zeigen, dass Gott zu groß ist, um ausschließlich die Kategorie Mann / Herr zu verwenden, wie es die traditionelle trinitarische Weise von Vater, Sohn und Heiliger Geist suggeriert. Biblische Gottesbilder sind so reich an Vielfalt, wenn sie von „der Lebendigen“ sprechen. Aber auch darüber hinaus ist Sprache ein wichtiger Faktor, damit sich Menschen unterschiedlichen Geschlechts angesprochen fühlen. Mir geht es da wie vielen anderen Frauen, die nach einem Gottesdienst sagen, dass sie sich bei der ausschließlichen Verwendung von männlichen Anreden (der Hörer, der Lehrer) nicht repräsentiert fühlen.

Die theologische Wissenschaft zum Gottesdienst und zur Exegese von biblischen Texten ist über Jahrhunderte hinweg von Männern geprägt worden. Das hinterlässt Spuren und macht es Frauen teilweise schwer sich in der liturgischen Praxis und in hierarchischen Kirchenstrukturen wiederzufinden. Mir ist es ein Anliegen Aspekte, in die Auslegung und in die Gottesdienstgestaltung zu integrieren, die lange Zeit als minderwertig angesehen wurden. Dazu zähle ich zum Beispiel tänzerische und körperliche Elemente im Gottesdienst oder die Auslegung von schwarzen Christ*innen, die einen ganz anderen Zugang zu den biblischen Texten haben. Das sind nur einige Beispiele, wie ich meine neuen Aufgaben in der Vikariatsgemeinde befreiungstheologisch und feministisch angehen möchte. Dazu gehört wohl viel ausprobieren und lernen. Ich hoffe die Bedürfnisse auch von den weniger starken Gemeindemitgliedern zu hören und ihnen den Platz zu ebnet.

Wie gestaltet sich dein Vikariat seither? Ich nehme an, die aktuelle Situation bietet sowohl Schwierigkeiten, als auch einige Chancen. Was waren bislang wichtige Eindrücke für dich?

Der Einstieg in das Vikariat unter den derzeitigen Bedingungen war schon merkwürdig. Theoriewochen im Kloster wurden und werden digital durchgeführt, was manche Referent*innen an den Rand ihrer kreativen Möglichkeiten bringt. Aber auch das Ankommen in der Gemeinde und das Kennenlernen der Mitglieder wurden durch Mund-Nasen-Bedeckungen in Kombination mit Abstandsregeln erheblich

erschwert. Die Unsicherheit im Umgang mit der Pandemie war insgesamt immer spürbar: Sollen Gemeindeveranstaltungen weiterhin stattfinden oder soll auch die Kirche dem Versammlungsverbot nachgehen? Die einzelnen Gemeindemitglieder hatten sehr unterschiedliche Ansichten und es war gar nicht leicht, da einen Konsens herzustellen. Das war eine ganz spannende Weihnachtsvorbereitung in diesem Jahr. Mit viel Zeit und Geduld konnte die Gemeinde Lösungen finden und am Ende ein den Umständen entsprechend schönes Weihnachtsfest feiern. Digitale Angebote und Kompetenz im Umgang mit Social Media wird heute bei Vikar*innen vorausgesetzt. Da muss ich mich noch etwas einfinden, aber ich merke zumindest, dass diese Angebote auch andere Zielgruppen ansprechen und Verkündigung in anderer Form nicht unbedingt schlechter sein muss.

Im Vergleich zu manch anderen Menschen in meinem Umfeld hatte ich wirklich viele Möglichkeiten mich in meinem Arbeitsfeld einzubringen. Das habe ich besonders im Altenheim gemerkt. Jede Woche einmal findet dort ein Gottesdienst statt, und es war unfassbar berührend, wie sehr sich die Bewohner*innen über den Besuch und das Erklängen des Evangeliums gefreut haben.

Dein Praktikum bei uns ist fünfeinhalb Jahre her. Was ist dir – auch nach so langer Zeit – aus deiner Soproner Zeit wichtig und im Herzen geblieben? Den Kalenderjahren zufolge ist dein Gemeindepraktikum schon eine Weile her. Aber gerade in dieser Zeit in der Gemeinde erinnere ich mich oft an dein Praktikum in Sopron. Die positiven Erfahrungen während dieser Wochen haben mich offen und vorfreudig auf die bevorstehende Zeit im Vikariat blicken lassen. Ich konnte erste Schritte im Unterrichten, in der Gestaltung von Gottesdiensten und im Kontakt mit der Soproner Gemeinde machen, die mich immer wieder in meinem Vikariat bestärken und Kraft geben.

Besonders in Erinnerung geblieben ist mir das lebendige Gemeindeleben und das große Engagement von so vielen tollen Menschen, die immer wieder ihre eigenen Impulse in die Gemeinde geben und Gottesdienste mitgestalten können. Aber auch die kleinen Dinge habe ich internalisiert, wenn ich mich zum Beispiel vor dem Altar immer über die Seite des Herzens wende. Und ich wünsche mir für meine Vikariatsgemeinde eine Form über wichtige Dinge im Leben und Glauben sprechen zu können, wie ich sie aus den Glaubensgesprächskreisen in Sopron kenne. Das ist mein Vorhaben für dieses Jahr und unter anderem wegen dieser Eindrücke werde ich der Gemeinde in Sopron weiterhin verbunden bleiben und weiterhin dankbar auf das Praktikum und die Besuche zurückblicken.

Holger Manke

Mein Bibelwort

Teil 31

„Ein jegliches hat seine Zeit, und alles Vorhaben unter dem Himmel hat seine Stunde.“

Prediger 3, 1

Ich habe dieses Bibelwort gewählt, weil ich es zu meiner Konfirmation wählen wollte. Unser Konfirmationslehrer hatte uns die Möglichkeit jedoch nicht gegeben, ein eigenes Bibelwort zu wählen, stattdessen hatte er uns je eines zugeteilt. Welches er mir zugeteilt hat, hat überhaupt nicht gepasst. Ich war danach ziemlich enttäuscht, denn ich habe mich sehr auf dieses Bibelwort gefreut.

Ich finde, dass der Satz „Ein jegliches hat seine Zeit, und alles Vorhaben unter dem Himmel hat seine Stunde“ eine sehr große Kraft hat. Ich habe ihn gewählt, da er sehr auf mich zutrifft. Oft will ich etwas sofort oder zu schnell, obwohl ich genau weiß, dass es unmöglich ist, es so schnell zu bekommen. Doch das stimmt mich immer traurig. Zum Beispiel habe ich mir vor vier Jahren die Hand gebrochen. Damals habe ich noch Basketball gespielt, und es war ein ziemlich schlimmer Bruch, also durfte ich in der gesamten Saison nicht mehr spielen. Ich war traurig, wütend und sehr enttäuscht, weil ich

bis dahin eine sehr gute Saison hatte. Ich wollte am liebsten sofort wieder spielen, aber das war unmöglich. Das Bibelwort erinnert mich daran, dass es schon einen Grund haben wird, warum ich eine bestimmte Sache noch nicht haben kann.

Andererseits motiviert mich dieses Bibelwort auch sehr. Es gibt mir Kraft und Ausdauer weiterzumachen. Natürlich hat alles seine Zeit, dies kann man nicht beeinflussen. Man kann aber beeinflussen, wie gut die Sache sein soll, wenn die Zeit endlich da ist. Zum

Beispiel mache ich dieses Jahr Matura. Ich würde schon gerne jetzt die Prüfungen haben, aber das ist unmöglich. Ich kann also nicht beeinflussen, wann ich die Arbeiten schreibe. Ich kann aber das Endresultat beeinflussen, indem ich bis zur Matura lerne, und mein bestes gebe. Und bei diesem Lernprozess hilft mir dieser Satz. Er gibt mir Kraft, dass es sich lohnt, so viel zu arbeiten.

Daniel Kruse

„Du bist teuer in meinen Augen und herrlich, und ich habe dich lieb.“

Jesaja 43, 4

Gott liebt uns alle, auch dann, wenn wir ganz alleine sind und das Gefühl haben, dass wir niemanden haben, der uns stützt, ist er immer da und gibt auf uns acht.

Gerade jetzt in der Zeit des Virus konnten viele Familien das Weihnachtsfest nicht gemeinsam feiern. Viele fühlten sich allein, doch eigentlich war niemand alleine. In unserem Herzen haben wir unsere geliebten Menschen und Gott immer bei uns, und so kann es gelingen, dass wir uns mit dieser Gewissheit im Herzen schon nicht mehr so einsam fühlen.

Ich konnte wegen des Virus meine Großmutter nicht besuchen und fühlte mich schlecht, weil wir sie alleine lassen mussten und wir in ihren letzten Tagen nicht an ihrer Seite sein konnten. Doch ich betete für sie und wusste, dass Gott auf sie aufpasst und sie sich auf die Reise zu einem guten Ort begeben würde.

Manchmal kann es passieren, dass wir das Gefühl haben, wir wären nicht gut – doch zugleich kann es sein, dass andere uns wertschätzen und für gute Menschen halten. Ich denke, der Mensch selbst ist nicht schlecht oder böse, allerdings lernt er, sich im Laufe seines Lebens der Welt anzupassen. Dann kann es sein, dass sie falsche Entscheidungen treffen. Das bedeutet jedoch nicht, dass sie schlecht wären, sondern es bedeutet, dass sie Menschen sind. Gott weiß das – und verzeiht. Oftmals

kann ich mir selbst nicht verzeihen. Doch das Wissen, dass es jemanden gibt – sei es Gott oder ein Freund –, der mir immer verzeiht, gibt mir Kraft, ein besserer Mensch zu werden und begangene Fehler nicht zu wiederholen.

Wie schlecht wir uns auch selbst einschätzen mögen, es gibt immer jemanden, der uns unsere Schuld

nachsieht und uns lieben wird, auch wenn wir selbst dazu nicht fähig sein sollten.

Das Bibelwort „Du bist teuer in meinen Augen und herrlich, und ich habe dich lieb“ heißt für mich auch: Gott hält Liebe und Vergebung für jeden bereit.

Réka Resperger

„Die Hoffnung haben wir als einen sicheren und festen Anker in der Seele.“

Hebräer 6, 19

Als ein Beispiel für jemanden, der die Hoffnung als sicheren und festen Anker in der Seele hatte, fällt mir Abraham ein. Er brauchte Glauben, Geduld und Hoffnung, ehe sich die Verheißung Gottes erfüllte. Aber wie ist es eigentlich bei uns? Wie erleben wir die Hoffnung?

Wenn wir versuchen, uns dieses Bibelwort zu erschließen, dann ist das Bild des Ankers eindrucklich. Der Anker ist ein Teil des Schiffes. Er dient dazu, das Schiff „festzuhalten“, damit es nicht von Wind und Seegang abgetrieben werden kann. Wir könnten uns also selbst als „Schiffe“ sehen, die in der Gefahr sind, durch schwere Stürme oder unmerkliche Strömungen – dies können Herausforderungen, Enttäuschungen oder andere schwierige Zeiten im Leben sein – abgetrieben zu werden. Doch Gott gibt die Hoffnung als sicheren und festen Anker in unsere Seele: Aus dieser Hoffnung gewinnen wir Kraft und Motivation im Alltagsleben, um Stürmen trotzen und an das Gute glauben zu können – und aus derselben Hoffnung reift in uns die Gewissheit, dass nach dem Ende des irdischen Lebens unsere Auferstehung ins ewige Leben auf uns wartet.

Gerade jetzt, in diesen kritischen und unsicheren Zeiten benötigen wir das Sicherheitsgefühl, das uns die Hoffnung geben kann. Denn wir sind von viel Pessimismus umgeben. Tragische Dinge und Traumata

geschehen ringsum – und manchmal fällt es wirklich schwer, positiv und optimistisch zu bleiben.

Doch geben wir nie auf, die Hoffnung auf Besseres beschenkt uns sowohl mit Entschlossenheit als auch mit Geduld. Vielleicht hilft es ja schon, „kleinere“, aber wertvolle Dinge in unserer Umgebung neu zu entdecken und neu zu bewerten. Zum Beispiel die qualitative Zeit mit der Familie, unsere Gesundheit, das Nachdenken über

das, was selbstverständlich erscheint, oder was uns Online- und Offline-Kontakte bedeuten.

„Die Hoffnung haben wir als einen sicheren und festen Anker in der Seele.“ – Dieses Bibelwort spricht mich auch deshalb sehr an, weil mein Hund kürzlich eine kleine Operation benötigte. Es war seine erste Operation, und er ist nicht mehr der jüngste. Und deshalb war ich beunruhigt, übte mich aber in der Hoffnung. In diesem Moment, bewusst zu hoffen, beruhigte mich und war genauso kraftvoll wie der Glaube selbst und konnte mich überzeugen, dass alles in Ordnung sein wird. Für mich war das ein punktuell, aber tragfähiges Erleben von „Hoffnung“.

Mein Wunsch ist, dass jeder Mensch hoffen kann – und dass die Hoffnung das Leben eines jeden begleitet.

Rebeka Varga

Barmherzigkeit ist Warmherzigkeit

Zur Jahreslosung 2021 „Seid barmherzig, wie auch euer Vater barmherzig ist!“

Wir haben wieder einen Volltreffer! Auch in diesem Jahr begleitet uns ein Bibelvers als Jahreslosung, der völlig trifft. Er trifft in alle Sorgen, Probleme und Herzensanliegen unserer engsten Umgebung aber auch der großen, weiten Welt. Jesus Christus spricht: „Seid barmherzig, wie auch euer Vater barmherzig ist!“ (Lukas 6,36)

Ich sehe so viele Bilder vor meinem geistigen Auge, wenn ich das Wort „Barmherzigkeit“ höre.

Ich sehe zwei starke Hände vor mir, die nach jemandem greifen und ihn hochziehen. Aus der Tiefe, aus dem Wasser – wer weiß.

Und ich sehe weitere Hände, die Brot in leere Hände geben - oder die warmen Tee oder Kaffee einem

Bedürftigen reichen – nicht alle können sich so etwas leisten.

Ich sehe jemanden, der mit einem Obdachlosen freundlich ein paar Worte wechselt und ein wenig Geld in den lumpigen Hut auf dem Boden wirft.

Ich sehe eine Mutter, die ihr weinendes Kind auf der Straße mit warmer, sanfter Stimme tröstet und umarmt.

Ich sehe einen rasenden Krankenwagen mit Sirene. Jemand braucht dringend Hilfe – hoffentlich ist es nicht so schlimm!

Ich sehe sorgende, fragende Gesichter, die nach diesem Krankenwagen schauen. Ob ich ihn oder sie kenne?

Ich sehe einen Menschen mit Hund. Er streichelt seinen Hund, und ich spüre fast wie weich und plüschig die Haare des Hundes sind. So ein angenehmes Gefühl. So sanft und warm. Wie kostbare Sonnenstrahlen im kalten, düsteren Winter.

Ja, diese angenehme Wärme dort wo eigentlich alles winterlich kühl und kalt ist. Diese Wärme ist die Barmherzigkeit für mich. Diese unerklärliche Wärme und Gutmütigkeit, die ohne Nachdenken und instinktiv handeln, wenn es nötig und wichtig ist.

Ich könnte auch sagen: „Barmherzigkeit ist Warmherzigkeit.“ Die Wärme im Herzen, die ausstrahlt, die sich der Umgebung schenkt, weil sie nicht anders kann. Im Hier und Jetzt.

Wenn ich die Barmherzigkeit malen würde, würde ich nur warme Farben wählen. Gelb, rot, orange. Ich nehme ein Stück nasses Papier und würde die Farben einfach drauf tropfen lassen. Sie würden dann ineinander oder in aller Richtungen laufen und fließen und es wäre ein herrliches Gemälde.

Wie einfach und liebevoll und unkompliziert!

Ich muss feststellen, dass ich ganz einfache, alltägliche Bilder im Kopf über die Barmherzigkeit habe. Alltägliche und – ich würde noch dazu sagen: – auch liebevolle und menschliche Bilder.

Ja, weil barmherzig zu sein für mich etwas Liebevolles und Menschliches ist – und etwas Unkompliziertes und Alltägliches. Es sollte zumindest unkompliziert sein und zu unserem Alltag gehören.

„Seid barmherzig, wie auch euer Vater barmherzig ist!“ – Eszter, Eszter, sei nicht so dumm und naiv! Man kann nicht jedem Geld geben, der so guckt oder einen armen Hund dabei hat! Er trinkt das nur weg! – Wieso redest du mit dem, er nutzt dich nur aus! – Ja, dieses Kind hat schon eine richtige Ohrfeige verdient, nicht tröstende, sanfte Worte! – Und aus dem Mittelmeer kann auch nicht jeder gerettet werden. Wohin führt das, dann haben wir hier überall diese, diese Fremden! Ja, ja, ich weiß – ich bin dumm und naiv. Aber dann ist auch unser barmherziger Vater dumm und naiv.

Wir glauben fest daran, dass das nicht so ist. Wir sind gewiss, dass unser Vater ein barmherziger, guter Gott ist. Diesen gnädigen, barmherzigen Gott hat einst auch Luther für sich entdeckt, und ich versuche das auch jeden Tag, auch wenn gerade im Leben sehr viel daneben geht oder dunkler ist.

„Seid barmherzig, wie auch euer Vater barmherzig ist!“ – Als Jesus das sagt, ist er von vielen Menschen umgeben. Nicht nur seine Jünger hören zu, sondern

eine ganze Menge von Menschen, viele, die elend und krank sind, die verachtet und behindert sind, die hungern und dürsten. Hungern und dürsten nach Heilung, Trost, Wärme, Liebe, Barmherzigkeit.

Jesus spricht die Seligpreisungen. Danach spricht er über die Feindesliebe und über die Nächstenliebe. Diese Menschen um Jesus herum wissen, wen sie aufsuchen, wen sie hören wollen, von wem sie Heilung erwarten. Sie haben schon erfahren, was Jesus kann. Er heilt Aussätzige und Gelähmte. Er tut Wunder und predigt überall so, dass die Menschen noch mehr von ihm haben wollen. Er hat eine starke Anziehungskraft, eine warmherzige, gutmütige Zugewandtheit zu den Menschen, die zu ihm kommen. Sie fühlen, sie spüren, es geht hier um sie, um ihre Lebens- und Schicksalsfragen, um ihren seelischen und körperlichen Zustand.

Er erzählt unter anderem auch die Geschichte vom barmherzigen Samariter. Und aus dieser Geschichte erfahren die Zuhörer Jesu – so auch wir –, dass die Barmherzigkeit keine Grenzen, keine Mauern, keine Nationen kennt. Und die Barmherzigkeit fragt nicht, warum dieser Mensch daliegt, wer ihn zusammengeschnitten hat, ob er das etwa verdient hat, ob er etwa selber ein Verbrecher ist, ob das nicht etwa eine Falle ist und ob er tatsächlich hilflos und verlassen ist. Keiner sagt in der Geschichte, wie dumm und naiv dieser Samariter war, weil er gewagt hat barmherzig zu sein. Nein, die Barmherzigkeit fragt nicht nach, sondern handelt. Darf ich – darf ich nicht? Sollte ich – sollte ich nicht? Solche Fragen stellt die Barmherzigkeit nicht.

Es wird vielleicht immer wieder Unsicherheiten oder störende Stimmen in uns oder Bemerkungen von Anderen geben. Es kann auch sein, dass die Barmherzigkeit oft missbraucht und ausgenutzt wird. Aber sie findet immer einen Weg. Und es gibt immer eine neue Möglichkeit, barmherzig und warmherzig zu sein.

Wir haben nicht nur Schweres und Schlechtes in unserem Leben von Gott erhalten, sondern so viel Gutes, so viel Segen, so viel Barmherzigkeit.

Alleine das, dass wir noch da sind, ist ein Zeichen der Barmherzigkeit unseres Vaters. Und obwohl wir gar nichts wissen über die Zukunft, über die Wochen, Monate dieses Jahres, dürfen wir gewiss sein, dass die Barmherzigkeit Gottes immer seinen Weg zu uns findet.

Ich wünsche uns allen – trotz Pandemie und sonstigen Widrigkeiten – dass wir Wärme, Liebe, Menschlichkeit und Barmherzigkeit erfahren, bekommen, weitergeben.

Ein bisschen so, wie auf dem Bild mit den Wasserfarben. Die Barmherzigkeit Gottes, diese liebevolle Wärme lassen wir in uns und um uns herum grenzenlos weiterlaufen. Wie gelb-rot-orange ineinander fließen. So unkompliziert, einfach und grenzenlos.

Eszter Manke-Lackner

Ein Glaubensbekenntnis in lebensnahen Farben

Rezension zum Buch „In Gottes Hand“ von Gábor Sztehlo

„Für uns war nur eine Frage ausschlaggebend: War das Kind hilfsbedürftig? War es gefährdet? War es allein auf sich gestellt? Wenn das zutraf, wurde es aufgenommen.“ Der lutherische Pfarrer Gábor Sztehlo, später mit dem Titel „Gerechter unter den Völkern“ geehrt, setzte sich für das Überleben von mehr als anderthalbtausend jüdischen Kindern in Budapest ein. In der Zeit nach dem Krieg wird „Gaudiopolis“, die Stadt der Freude, gegründet, in der – noch mehr als es zu Kriegszeiten der Fall war – bedürftige Kinder unterschiedlichster Herkunft aufgenommen wurden. Im Buch „In Gottes Hand“ schildert Sztehlo seine Erinnerungen an diese Zeit.

Das durchlittene Leid und die erfahrende Gnade werden in lebensnahen Farben geschildert. Sie haben Gesichter, Namen, Einzelschicksale. Sztehlo formuliert es so: In jenem Jahr ab März 1944 „erfuhr ich die unermessliche Niedertracht der Menschen und die grenzenlose Liebe Gottes und erhielt Antworten auf die Fragen, die mich und andere quälten. Mithilfe meiner Aufzeichnungen möchte ich diese Antworten an seelenverwandte Menschen und an interessierte Geschichtsforscher weitergeben, denen diese Chronik in die Hände gefallen ist.“ „In Gottes Hand“ ist mehr als ein Zeitzeugendokument: Es ist ein Glaubensbekenntnis. Im März 1944 setzen die in Sztehlos Aufzeichnungen geschilderten Ereignisse nicht nur ein, sondern beginnen sich sogleich zu überschlagen. Sztehlo, zu diesem Zeitpunkt noch als lutherischer Pfarrer im Dienste seiner Kirche, erhält neben der Aufgabe der

Krankenhauseel-sorge auch den Auftrag, beim Verein „Der gute Hirte“, der sich um jüdische Kinder kümmert, die lutherische Seite zu vertreten. Gerade in diesen Tagen begann seine Arbeit besondere Brisanz zu gewinnen: Ungarn war vom Deutschen Reich besetzt worden – und Friedrich Born, vom Internationalen Roten Kreuz nach Budapest entsandt, erkannte schnell die hieraus resultierende

Gefahr für die in Ungarn lebenden Juden. Es bestand also Handlungsbedarf – und so kontaktierte Born Gábor Sztehlo und vermittelte ihm einen tieferen Einblick in das aktuelle Schicksal der Juden in Europa. Sztehlo wusste, was sein Auftrag war.

Gaudiopolis: Schriftsteller Balázs Vargha hält in eine Unterrichtsstunde im Freien

Von diesem Ausgangspunkt beschreibt Gábor Sztéhlo, wie er sich für die jüdischen Kinder in Budapest einsetzte. Kinder, deren Eltern geflüchtet waren. Kinder, deren Eltern verschleppt, misshandelt, getötet wurden. Kinder, die mehr als ein Teil einer Statistik sind. Kinder mit Namen und Gesicht. Ihnen reichte Sztéhlo die Hand. Das Jahr von März 1944 bis März 1945, das in dem Buch besonders deutlich geschildert wird, lässt den Leser mitgehen und mitsehen, was Sztéhlo erlebte: Menschen in tiefstem Leid und größter Not. Und Gott, der so oft Bei-

stand und Hilfe schenkt. Es ist eine recht wechselvolle Geschichte, die hier beschrieben wird – weit entfernt von einem Heldenepos. Denn gewiss war neben dem Idealismus auch viel Naivität im Handeln des jungen Pfarrers. Das wird zum Beispiel dann klar, wenn er schildert, wie er mit Hilfe eines Anwalts eine Villa erwirbt, in der er ein Heim für jüdische Kinder aufbauen wollte. Nach der Zahlung der viertausend Pengő kann sich der bewusste Anwalt bei der Schlüsselübergabe nicht mehr so recht an ihn erinnern, droht ihm gar mit der Polizei. Zuvor hatte ihm Sztéhlo unvorsichtiger Weise eröffnet, zu welchem Zweck er die Villa erwerben wollte. So manche Moment, in denen manch einer aufgegeben hätte, in denen es entmutigend ist, in denen es bedrohlich wird. Und in dem Freunde raten, es doch besser bleibenzulassen.

Entscheidend ist die Wiederbegegnung mit Friedrich Born und damit der Beginn der Zusammenarbeit mit dem Internationalen Roten Kreuz. Es ist bewegend zu lesen, unter welchen Bedingungen die Heime gegründet werden, wie notdürftig die Ausstattung ist, wie gegenwärtig die Gefahr ist, aufgespürt zu werden, und wie ungelernete Angestellte mit Herzensbildung versuchen, den Kindern in den immer mehr Heimen weit mehr zu geben als Schutz vor dem Tod.

Von Freiräumen der Heranwachsenden schreibt Sztéhlo, von der Beachtung der individuellen Bedürfnisse. Es offenbart sich ganz nebenbei ein weit aktuelleres und umsichtigeres Bildungskonzept, als man

Gábor Sztéhlo (ganz rechts), in der Mitte – mit Brille – Andor Andrási, heute 88 Jahre alt, der einst von Sztéhlo gerettet wurde und der bis heute durch zahlreiche Veröffentlichungen, Fernsehbeiträge und eine Stiftung die Erinnerung an Gábor Sztéhlo aufrecht erhält, und der freundlicherweise das Bildmaterial für diese Rezension zur Verfügung stellte.

es dem Jahr 1944 und der Situation der Bedrängung, des Versteckens und wenig später der Bombennächte in den Kellern zugetraut hätte. Mengenweise traumatisierte Kinder durch Verfolgung und Krieg bringen, auf dass nicht nur ihr Leben gerettet werde, sondern sie auch an ihrer Seele keinen Schaden nehmen. Geborgenheit, Liebe, Wärme unter dem Eindruck eiskalter Bombennächte.

Sztéhlo beschreibt Nahaufnahmen. Er schildert den unter der Treppe liegenden Sozialisten, dem er Zuflucht gewährt, und den die Soldaten bei einer Durchsuchung nicht entdecken. Er erzählt von einer – der vielen – Umsiedlungen von Kindern aus einem unbewohnbar gewordenen Heimort an einen sichereren Ort, bei der ausgerechnet ein deutscher Soldat hilft und ein – wie Sztéhlo es beschreibt – durch dessen Physiognomie durchaus als jüdisch erkennbares Kind trägt.

Er schildert in warmen Farben das Weihnachtsfest 1944, das allen Widrigkeiten zum Trotz, im Miteinander mit den Kindern zu einem besonderen Erweis von Gottes Nähe wird. Er erzählt von unglaublichen Verkettungen höchst glücklicher Umstände, die ihm und den ihm Anbefohlenen die Versorgung sichern und das Leben retten.

Er berichtet von der notdürftigen Bestattung einer Frau, die in der Neujahrsnacht von einem Granatsplitter tödlich getroffen worden war.

Er geht entlang an den Bildern, den Eindrücken, den Gefühlen eines besonderen Jahres – und er nimmt die Leser mit. Er lässt sie durch seine Zeilen sehen und fühlen, was er gesehen und gefühlt hat.

Er schildert auch, wie im Luftschutzkeller bei der Bombardierung Budapests Zukunftspläne in ihm reifen: Was ist, wenn das alles vorbei ist? Wie viele Kinder bleiben auch dann noch allein, wenn der Spuk des Krieges vorbei ist?

Die Idee beginnt in ihm heranzureifen: „Gaudiopolis“, Stadt der Freude – so wird jener Ort heißen, an dem Kinder in Not aus allen Ständen zusammenkommen. Es würden dort auch Kinder zusammenleben, deren Eltern sich feindlich gegenüber gestanden hatten. Und sie würden aus ihrem Kreis selbst Minister und einen Ministerpräsidenten stellen. Sie würden ebenso Geborgenheit und Nähe erleben, wie schon die Kinder in den Heimen der Jahre 1944/45.

Was macht das Buch „In Gottes Hand“ so besonders? Es ist keine Dokumentation eines Historikers, der sich durch das Heranziehen vieler Quellen ein eigenes Bild gemacht hätte. Es ist auch keine Schrift, die von damals Geretteten aufgezeichnet worden wäre. Sondern Gábor Sztéhlo selbst schildert seine

Erinnerungen. Ob das schon aus sich selbst heraus eine Empfehlung ist, sei vorläufig dahingestellt. Wenn große Menschen auf große Taten zurückblicken, in denen sie selbst eine wichtige Rolle spielten, besteht die Gefahr der Selbstbeweihräucherung.

Um es klar zu sagen: Sztéhlo Buch steht nicht in dieser Gefahr. Er hielt seine Erinnerungen erst knapp zwei Jahrzehnte nach den Ereignissen schriftlich fest. Er gewann damit auch selbst einen gewissen Abstand zu den Geschehnissen und kann dadurch über vieles reflektieren, was mit ihm, durch ihn und um ihn herum geschah.

Sztéhlo schont sich nicht, nicht nur beim bereits erwähnten Kaufversuch einer Villa. Nachdem es im Dezember 1944 gelang, eine größere Menge an Lebensmitteln zu besorgen, vermerkt er: „Wir konnten natürlich nicht voraussehen, dass wir später gezwungen sein würden, einige der Heime zu räumen und unsere Vorräte zurückzulassen. Wir waren naive Zivilisten, die nichts vom Krieg verstanden.“ Immer wieder blickt er kritisch zurück. Wie viele Leben mehr hätten sie retten können, wenn sie sich für diesen oder jenen Schritt entschieden hätten. Ein Rückblick frei von Selbstzufriedenheit. Im Gegenteil: Immer wieder treibt ihn die Frage um, was er mehr hätte tun können.

Was das Buch noch ehrlich erscheinen lässt ist, dass Sztéhlo bei dessen Niederschrift keine große Leserschaft im Auge hatte. „Vielleicht der eine oder andere, der diese Zeit mit mir erlebt hat. Oder ein interessierter Geschichtsforscher.“ Es scheint aber, als hätte Sztéhlo diese Erinnerungen für sich selbst niedergeschrieben. Einem Tagebuch ähnlich, nur eben mit etlichen Jahren Verzögerung. Es geht ihm nicht darum, sich ins rechte Licht zu rücken. Er blickt zurück – und erlebt noch einmal in so vielen hoffnungsvollen und hoffnungslos erscheinenden Momenten die Nähe und Liebe Gottes.

Blickt man nach der Lektüre des Buches auf, mag es sein, dass man noch manche Granate hört oder die Eindrücke der zerstörten Häuser Budapests vor sich hat. Das Gesicht manch eines traumatisierten Kindes mag sich ins Gedächtnis eingegraben haben. Die lebensechten Eindrücke mischen sich wohl für einige Momente mit dem Alltag des Lesers. Und gewiss wird dann mancher Moment des Alltags in einem anderen Licht erscheinen.

Holger Manke

„In Gottes Hand“ von Gábor Sztéhlo.

Im November 2020 in deutscher Sprache erschienen.

Herausgegeben vom Martin-Luther-Bund (Erlangen).

ISBN: 978-3-87513-198-7.

Engedjétek hozzám jönni...

Minél hamarabb

„De te maradj meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál, tudván kiktől tanultad, mivel **gyermek-ségedtől** ismered a szent írásokat, amelyek bölccsé tehetnek téged az üdvösségre a Krisztus Jézusba vetett hit által.” – írja Pál apostol Timóteusnak címzett második levelében.

Kérem a gyülekezet szeretetteljes és buzgó imádságát a hitoktatásért, a gyerekek, fiatalok között végzett szolgálatainkért. Valóban megérthessék megmenekülésük titkát az Úr Jézusban.

Bárcsak minél hamarabb elköteleznék magukat az Úr mellett! Ezt a hívást és döntést fogalmazza meg az egyik drága ének is:

*Jöjj, az Úr vár reád, jöjj, amíg ifjú vagy!
Életed tavaszát, derűjét Neki add!
Ó, ne hagyd fejedet bűnben öszülni vénhedtté,
Ne csupán teledet vigyed végül az Úr elé!*

*Ó, a szárnyas idő, mint az álom repül,
Ámde zsákmányt szed ő, fogyunk szüntelenül.
Tétován mire vársz? Hallod-é már a hívó szót?
El ne késs, jaj vigyázz, mire eszmélsz, a van csak volt.*

*Jézus hív, Vele járj, erre váltott meg Ő,
Lelki sziklára állj, élő víz onnan jó.
Ő nekünk utat tört, te is lépj arra hittel rá!
Már itt lent, s odafönt téged Ő tehet boldoggá!*

(Simo Korpela – ford. Hamar István)

Őri Katalin

Jézus megkísértése

Gyerekek! – szólt apa Pistihez és Hugihoz – El kell mennem a nagyinak segíteni, oda ti most nem jöhettek! Sietek haza! Zárjátok be az ajtót, senki idegent ne engedjétek be! Játshattok, de vigyázzatok, a nagy üvegszekrényhez ne menjetek közel. Pisti, kisfiam, a Hugit rád bízom.

Alighogy elment apa, a nyitott udvari ablaknál megjelent Rudi, Pisti barátja. Hallottam, amit édesapátok mondott – szólt be az ablakon. Én sem mehetek be? Nekem is tilos bemenni? Te bejöhetsz – felelte Pisti –, te nem vagy idegen. Azzal Pisti kinyitotta az ajtót és beengedte Rudit. Bár ne tette volna!

A többit is hallottam ám, amit a papátok mondott, itt álltam az ablaknál. Hát igazán nem is szabad játszani? Mert akkor halálosan unalmas lesz a délután! Dehogynem játszhatunk – szólalt meg Pisti húga –, apu csak az mondta, ne csináljunk felfordulást, mert abból baj lesz! Pedig a felnőttek is csinálnak felfordulást –

vágta rá Rudi. Festéskor, takarításkor nagy felfordulás van. Igaz, igaz – hümmögött Rudi. Jó lenne játszani valami felnőttet! Mondjuk, költözködést – vágta ki Rudi. Jaj, az nagyon érdekes lenne – lelkesedett Hugi. Az igen muris lehet! Én nagyon szeretnék felnőttet játszani!

Rudi kiosztotta a szerepeket. Mi most felnőttek vagyunk, én vagyok a bútorszállító, ti a segéd munkások.

Hozzálattak, és kezdték tologatni a bútorokat. Az asztal, a székek és a többi kisebb bútor hamar egy kupacba került. Most valami nagyobb bútort kellene szállítani – nézett körül Rudi. Itt van ez az üveges szekrény, ez nem olyan nehéz, hárman is elbírnak vele. De előbb legyünk igazi felnőttek és gyűjtsünk rá egy cigarettára – szaladt Hugi a dobozért. Pillanatokon belül mindhárman égő cigarettát tartottak a kezükben, s amikor látták, hogy Rudinak semmi baja sem lesz, ők is bátrabban kezdték szívni, bár Pisti és Hugi erősen köhögtek.

innivaló sem volt. 40 napon át – nem volt könnyű. A Kísértő, Isten ellensége, a legalkalmasabb pillanatban lépett oda hozzá, amikor Jézus már megéhezett. Ezt mondta neki: „Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek változzanak kenyérré.” Csodatételre biztatta. Jézus tudta, hogy Ő Isten Fia. A Kísértő azonban bizonyítékot akart. Mi is sokszor halljuk talán az iskolában is: „mutasd meg milyen nagymenő vagy..., milyen legény vagy..., milyen haver vagy...” És ezután valamivel bizonyítanunk kell. De ilyenkor mindig valamilyen rossz és

veszélyes dologba kerülünk bele. Jézus azonban nézd csak, hogyan válaszol!

Jézus egy bibliai mondattal, Isten szavával válaszol: „*Nemcsak kenyérről él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.*” Jézus nem a hasára gondol először – pedig az éhsége miatt érthető lenne – , amikor a Kísértő megkísérti, hanem a legfontosabbra: Istenre.

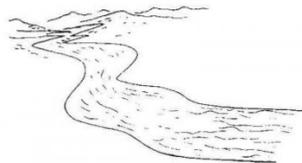
Bogozd ki az összekeveredett betűket!
E S N I T A V Z A S

Tanulj meg Bibliai igéket!

Jézus megkísértésének és a Kísértés felett aratott győzelmét elolvashatod Máté és Lukács evangéliumában (Máté 4,1-11 és Lukács 4,1-13).

Isten szavára ugyanúgy naponként szükséged van, mint az ennivalóra. Az étel megerősíti a testedet. Naponta eszed a kenyeret, szeleteled, megrágod, emészted, s aztán lesz belőle erő, gondolat, teljesítmény, növekedés. A Bibliát is jó naponta olvasni, gondolkodni a szavain, „megrágva”, hogy aztán lehessen belőle szeretet, türelem, bölcsesség, lelki erő. Isten ígéje segít abban, hogy egyre jobban hasonlíthass Jézushoz!

Hol volt Jézus, amikor megkísértetett?

25

Hány napot töltött ott?

30

40

Evett közben Jézus?

Miután elhagyta Jézust a Kísértő, ki ment oda szolgálni Őt?

Keresztelő János

Mária

angyalok

Amikor a Kísértő támad, arra akar rávenni, hogy sok minden legyen sokkal fontosabb az életedben Istennél. Vigyázz, mert el tudja érni, hogy a sportot, a

számítógépes játékokat, a barátaidat vagy bárki és bármi más Istennél sokkal fontosabbnak tartás. A sport, a barátaid nagyon jó dolgok az életedben! De ne

engedd, hogy a legjobbtól, Istentől elcsábítson a Kísértő.

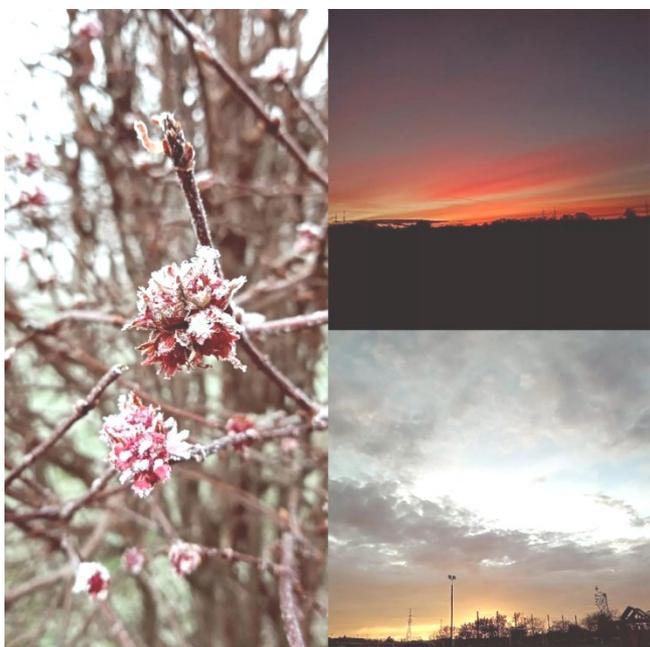
A Bibliából tudhatod, hogy a Kísértő nem legyőzhetetlen. Jézus győzött a Kísértővel szemben. Te is győzhetsz, amíg Jézusra figyelsz. Ebben kell döntened: kire figyelsz inkább?

Őri Katalin

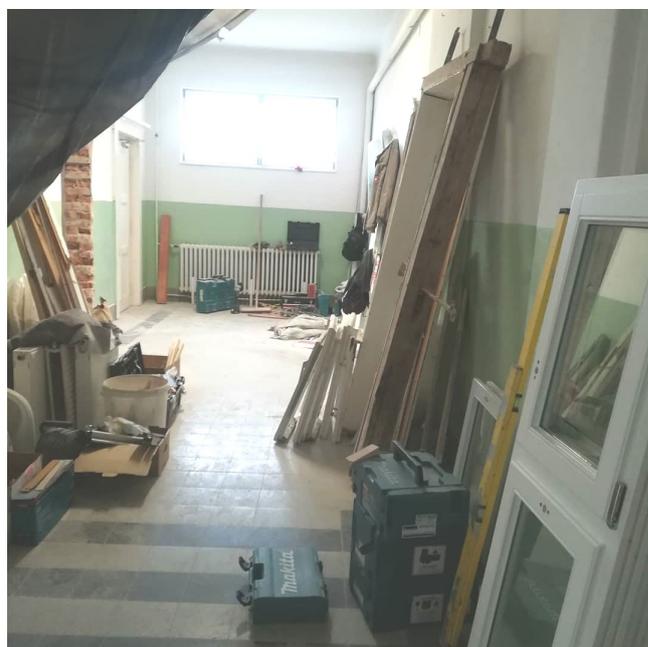
Intézményeink életéből

Gyülekezetünk iskolája, a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola a szokásos bemutatkozás és forgatag helyett az idén videót tett közzé, ezen keresztül tájékoztatja a leendő elsősöket és szüleit. A regisztrációra március 16. és 18. között, online formában lesz lehetőség. Sikeres regisztráció esetén április 15-én és 16-án, szintén online formában írathatják be a leendő diákokat. Szeretettel várják a jelentkező családokat! További részletek: hunyadi.sopron.hu

Az Eötvös-gimnázium élete a járvány idején

Milyen diákszemmel a digitális oktatás? A soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi Technikum és Művészeti Szakgimnázium néhány diákja szerint ilyen! Ők Peresztegen laknak és már jó ideje nem jártak az iskola falai között. Amíg újra mehetnek, addig is figyelik az égkép és a kert változásait.

Digitális oktatás, üres folyosók, éppen kiváló alkalom a felújításra. Jelenleg, kopácsolás, fúrás, faragás, hangjai visszhangzanak az épületben: megújulnak iskolánk mellékhelyiségei.

Czinder Anita

Tervezett programok

A közmédia a következő hónapokban is közvetít evangélikus istentiszteleteket:

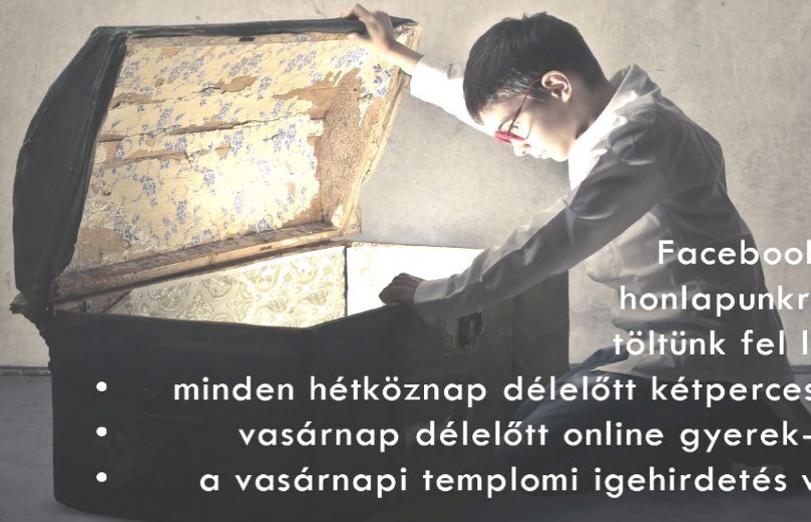
A Kossuth Rádió február 21-én, a böjti idő 1. vasárnapján (délelőtt 10:04-kor) Újpestről, igét hirdet Solymár Péter lelkész.

A Duna TV március 28-án, virágvasárnap (délelőtt 11 órakor) Kelenföldről, igét hirdet dr. Gáncs Tamás lelkész.

A Kossuth Rádió április 2-án, nagypénteken (délelőtt 10:03-kor) Ózdról, igét hirdet Tóth Melinda lelkész.

Isten igéje – személyesen és interneten

Hétközi alkalmaink szünetelnek, csak a soproni templomi istentiszteleteket tartjuk meg:
magyar nyelven vasárnap 8 és 10 órakor,
német nyelven vasárnap 9 órakor és csütörtökön 17 órakor.

Facebook-oldalunkra és honlapunkra rendszeresen töltünk fel lelki táplálékot:

- minden hétköznap délelőtt kétperces videóáhítatot,
- vasárnap délelőtt online gyerek-istentiszteletet,
- a vasárnapi templomi igehirdetés videófelvételét.

sopron.lutheran.hu facebook.com/evsopron

Lélekkel, ismerettel

Magyarországi
Evangélikus Egyház
Technikai
szám: **0035**

Soproni Evangélikus Alapítvány
Adószám: 18986745-1-08

Soproni Evangélikus
Egyházközség

Napközi gyerektábor, 2021

Szervezzük az idei napközi gyerektáborunkat. Ebben az évben a bibliai foglalkozásokat tervezzük témának. A táborozóknak lehetőségük lesz megismerkedni a pékmesterséggel, agyagozással és a bor-/mustkészítés rejtelmeivel is a mindennapi igei tanítások, áhítatok, éneklések, játékok mellett.

További információ néhány hét múlva várható.

Dátum: június 21–25. és 27. Reméljük, minél több gyerek csatlakozik a színes programhoz.

Istentiszteleti szolgálati beosztás

2021. böjt – húsvét

február 21. (1. vasárnap böjtben, Invocavit)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (online): Tóth Károly
 10.00 magyar: Tóth Károly
 15.00 Balf: Tóth Károly

február 25.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

február 28. (2. vasárnap böjtben, Reminiscere)

- 8.00 magyar: Pelikán András
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (online):
 Pelikán András
 10.00 magyar: Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András
 16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

március 4.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

március 7. (3. vasárnap böjtben, Oculi)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (online): Pelikán
 András
 10.00 magyar: Tóth Károly
 15.00 Balf: Tóth Károly
 16.00 kórházkápolna: Tóth Károly

március 11.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

március 14. (4. vasárnap böjtben, Laetare)

- 8.00 magyar: Pelikán András
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (online): Tóth Károly
 10.00 magyar: Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András
 16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

március 18.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

március 21. (5. vasárnap böjtben, Judica)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (online): Tóth Károly
 10.00 magyar: Tóth Károly
 15.00 Balf: Tóth Károly

március 25.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

március 28. (6. vasárnap böjtben, virágvasárnap)

- 8.00 magyar: Pelikán András
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (online):
 Pelikán András
 10.00 magyar: Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András
 16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

április 1. (nagycsütörtök)

- 17.00 német: Holger Manke
 18.00 magyar: Pelikán András

április 2. (nagy péntek)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 10.00 magyar: Tóth Károly
 18.00 magyar (passióolvasás): Pelikán András

április 3. (nagyszombat)

- 14.00 német a temetőkápolnában: Holger Manke
 15.00 magyar a temetőkápolnában: Tóth Károly

április 4. (húsvét)

- 5.45 magyar: Tóth Károly
 8.00 magyar: Pelikán András
 9.00 német: Holger Manke
 10.00 magyar: Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András
 16.15 Fertőszentmiklós: Pelikán András

április 5. (húsvéthétfő)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 10.00 magyar: Tóth Károly

A koronavírus-járvány miatt a fenti rend változhat!

Christophoros

A Soproni Evangélikus Egyházközség újságja

9400 Sopron, Színház utca 27.

e-mail: sopron@lutheran.hu

web: <https://sopron.lutheran.hu>

tel: 99/523-002

számlaszám: 11737083-20006895

Nyomtatva 200 példányban.

Várható következő megjelenés:

2021. húsvét

Felelős kiadó: Pelikán András